

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Tydal kommune

Arkivsak: 23/126
Møtedato/tid: 02.03.2023 kl. 10:00
Møtested: Møterom Øyfjellet

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Eva J. Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 23.02.2023

Lars Græsli (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/23	Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
02/23	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
03/23	Kontrollutvalgets årsmelding 2022
04/23	Referatsaker
05/23	Eventuelt
06/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

01/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/43 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til rette for:
 - At kommunestyret kan vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
 - At eierskapsmeldingen, i kommende valgperioder, blir lagt frem for kommunestyret innen ett år etter konstituerende møte.
 - At kommunestyret tar opp til diskusjon behovet for å fastsette retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal vedtas i selskapenes eierorgan.
 - At kommunestyret tar opp til diskusjon om det bør kreves retningslinjer for valgkomitéens arbeid i selskaper hvor kommunen har eierinteresser
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp innen 15.08.2023.

Vedlegg

Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Høring i forbindelse med eierskapskontroll - Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for eierskapskontroll 2020-2024, lagt premissene for eierskapskontrollarbeidet ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 19. mai 2022 (sak 13/22) bestilte utvalget en eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

Utøver kommunen eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?

1. Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?
2. Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?
3. Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?
4. Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Metode

Revisjonen har hentet data fra intervju og dokumentgjennomgang. Det er gjennomført intervju med ordføreren for å få kjennskap til hvordan eierstyringen utøves. Revisor har gått gjennom kommunens eierskapsreglement og politiske saker relatert til eierstyringen av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Det er også stilt spørsmål via epost og telefon til selskapet og kommunens servicekontor.

Revisors vurderinger

Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?

- Selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS tilfredsstiller kravene til innhold etter IKS-loven.
- Gjeldende selskapsavtale har blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret i Tydal. Revisor har imidlertid merket seg at dette skjedde nesten ett og et halvt år etter representantskapets behandling. Dette skyldtes en forglemmelse fra selskapets side, men etter revisjonens vurdering bør kommunens eierrepresentant holde et øye med at slike saker blir fulgt opp. Vi har også merket oss at selskapet ikke har mottatt vedtak for den reviderte selskapsavtalen fra alle de andre eierkommunene, og at denne avtalen ikke er signert. Revisor legger til grunn at manglene blir fulgt opp fra selskapets side.
- Kommunestyret har ikke behandlet noen eierskapsmelding i inneværende valgperiode, og har så langt dermed ikke innfridd kravet i kommuneloven.
- Eierskapsreglementet fra 2016 har ingen omtale av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Dette synliggjør behovet for å revidere styringsdokumentet

Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?

- Tydal kommune ivaretar kravet i IKS-loven om at kommunestyret selv skal oppnevne medlem og varamedlem til representantskapet for fire år.
- Kommunen følger KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentanter.
- Kommunikasjonen mellom eierrepresentanten og kommunestyret praktiseres på en forutsigbar måte. Revisjonen savner imidlertid retningslinjer for når eierrepresentanten må innhente særskilt mandat for saker som skal behandles i eierorganet.
- Revisjonen har fått bekreftet at Tydal kommune har vært representert i representantskapsmøtene de tre siste årene. Revisjonen har merket seg som positivt at selskapet vil endre sin praksis, og føre deltakerlisten inn i protokollene.
- Selskapet har etablert rutiner for at lovpålagte saker etter IKS-loven blir behandlet i representantskapet.

Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?

- anbefalingen fra KS om å supplere møter i representantskapet med mer uformelle eiermøter blir ikke fulgt opp. Utfra virksomhetens art og kommunens eierandel, har revisjonen forståelse for at eiermøter ikke blir prioritert for dette selskapet.
- Regnskap og årsberetning for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS blir gjort tilgjengelig for kommunestyret som referatsak. Vurdert opp mot selskapets betydning for Tydal kommune, ivaretar dette etter revisors mening KS-anbefalingen om at kommunestyret bør få en årlig rapport om selskapets status.

Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

- Kravet i IKS-loven om at styret skal velges av representantskapet blir fulgt.
- KS-anbefalingen om at selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om valgkomité er oppfylt.
- Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors vurdering kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring.
- Tydal kommune har retningslinjer som sier at det er uheldig at styremedlemmer sitter i kommunestyret eller er kommunale ledere. Dette blir etterlevd i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS for kommunens del. Når eierorganet velger styremedlemmer, bør det også være bevissthet om mulige rollekonflikter hos de andre eierkommunene. Etter revisjonens vurdering er kommunens eierrepresentant tilstrekkelig bevisst på dette.

Revisors konklusjon

Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?

Revisjonen konkluderer med at dette er mangelfullt, ettersom Tydal kommune ikke har noen oppdatert eierskapsmelding. Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS er ikke omhandlet i eierskapsreglementet fra 2016, og kommunen har så langt ikke oppfylt lovkravet om å behandle og vedta en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Kravet om at kommunestyret selv skal vedta selskapsavtaler for interkommunale selskaper er derimot innfridd.

Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?

Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter utøves i tråd med IKS-loven. Dette bygger revisjonen på at kommunestyret har oppnevnt eierrepresentant, at myndigheten som eier utøves gjennom deltakelse i representantskapets møter, og at representantskapet har behandlet lovpålagte saker. I tillegg har vi merket oss som positivt at KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentant, er oppfylt.

Ettersom selskapet ikke er omfattet av eierstrategien fra 2016, har ikke kommunestyret gitt noen særskilte føringer for utøving av eierskapet. Revisjonen er imidlertid innforstått med at den marginale eierandelen og beskjedne betydningen for kommunens oppgaveløsning ikke gir grunn til stor oppmerksomhet rundt selskapet. Sett i denne sammenhengen mener vi at dialogen mellom eierrepresentant og kommunestyre blir tilstrekkelig ivaretatt. Revisjonen savner imidlertid noen generelle retningslinjer for hvor langt eierrepresentantens myndighet strekker seg dersom eierorganet skal behandle saker av uvanlig karakter, og når det eventuelt må innhentes særskilt mandat.

Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?

Sett i forhold til selskapets betydning for Tydal kommune, mener revisjonen at kommunikasjonen med selskapet er i tråd med prinsippene for god eierstyring.

Som et virkemiddel for god eierstyring anbefaler KS at formelle møter i eierorganene blir supplert med mer uformelle eiermøter. Nord-Trøndelag Kriesenter IKS har ikke tradisjon for slike møter, og revisjonen har forståelse for at Tydal kommune ikke har sett et slikt behov for sin egen del. Revisjonen mener også at rutinene for å gjøre årsmeldinger og årsregnskap tilgjengelig via referatsaker for kommunestyret på en tilstrekkelig måte ivaretar anbefalingen om selskapsrapportering til eieren.

Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Revisjonen konkluderer med at lovkrav og anbefalinger fra KS i hovedsak blir etterlevd. Det er nedfelt i selskapsavtalen at styremedlemmer skal oppnevnes av representantskapet etter innstilling fra en valgkomité. Eierskapsreglementet for Tydal kommune har klare føringer for å forhindre inhabilitet og rollekonflikter for styremedlemmene.

Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors mening kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring. Uten at det har direkte betydning for Tydal kommune, har revisjonen også merket seg at andre eierkommuner har styremedlemmer i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS med dobbeltroller.

Revisor anbefaler Tydal kommune å:

- Behandle en eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven før utløpet av valgperioden.
- Vurdere behovet for å fastsette retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal vedtas i selskapenes eierorgan.
- Vurdere om det bør kreves retningslinjer for valgkomitéens arbeid i selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for eierskapskontrollen og at rapporten gir nyttig informasjon om kommunens eierstyring.

Konklusjon

For at saken skal bli best mulig opplyst, ble kommunedirektøren invitert (brev av 13.02.2023) til å kommentere forhold i rapporten som tilhører kommunedirektørens ansvarsområde, eksempelvis revisors konklusjoner og anbefalinger. Sekretariatet har ikke mottatt noen kommentarer fra kommunedirektøren innen fristen for å sende ut sakspapirene til kontrollutvalget.

Sekretariatet har tatt med ett kulepunkt i tillegg til revisors anbefalinger i forslag til vedtak punkt 2.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at kommunedirektøren følger opp punkt 2 i vedtaket

Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Eierskapskontroll for Tydal kommune

2022

EK1037

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne eierskapskontrollen på oppdrag fra Tydal kommunes kontrollutvalg i perioden oktober 2022 til januar 2023.

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt d). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens interesser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Revisjonsteamet har bestått av prosjektleder/oppdragsansvarlig Leidulf Skarbø, prosjektmedarbeider Sunniva Tusvik Sæter, og kvalitetssikrere Anna Ølnes og Mette Sandvik. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Tydal kommune, jf kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs¹ standard for forvaltningsrevisjon, RSK 002.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Oppdal, 19.01.2023

Leidulf Skarbø

Oppdragsansvarlig revisor

Sunniva Tusvik Sæter

Prosjektmedarbeider

¹ Norges Kommunerevisorforbund, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Rapporten dreier seg om Tydal kommunes eierstyring av Nord-Trøndelag Kriesenter IKS. Selskapet eies av 22 kommuner, hvor Tydal kommune sin eierandel er 0,5 prosent. Eierstyringen i et interkommunalt selskap utøves gjennom representantskapet, hvor ordføreren i Tydal er medlem.

Revisjonen har undersøkt om kommunestyret har lagt føringer for hvordan eierstyringen skal utøves, og om disse etterleves. Slike føringer kan være nedfelt i kommunens eierskapsmelding, i selskapsavtalen, eller i andre kommunestyrevedtak om selskapet. Det er et lovkrav at eierskapsmeldingen skal behandles minst én gang i valgperioden. Så langt har ikke Tydal kommune innfridd dette kravet, men etter planen vil administrasjonen legge frem saken før neste valg. Kommunen har et eierskapsreglement som ble vedtatt i 2016, og behovet for en oppdatering blir synliggjort ved at Nord-Trøndelag Kriesenter IKS ikke er omtalt i dokumentet.

Kommunestyret har vedtatt selskapsavtalen og utnevnt ordføreren som eierrepresentant. Ordføreren har deltatt i representantskapsmøtene, og dette organet har behandlet lovpålagte saker etter IKS-loven. Det har ikke vært noen spesielle saker til behandling som tilsier at ordføreren burde innhentet særskilt mandat fra kommunestyret. Revisjonen anbefaler likevel at kommunen bør vurdere om det skal nedfelles noen generelle retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal behandles i selskapenes eierorgan.

KS anbefaler at formelle møter i eierforumet bør suppleres med mer uformelle eiermøter med selskapet, og at det bør avlegges årlige rapporter til kommunestyret om selskapenes virksomhet og resultat. Behovet for å holde seg orientert om driften i kommunalt eide selskaper avhenger av kommunens eierandel og selskapets betydning for offentlig oppgaveløsning. Revisjonen har derfor forståelse for at kommunen ikke har sett behov for eiermøter, og at det anses som tilstrekkelig å legge frem selskapets regnskap og årsberetning som referatsak for kommunestyret.

Selskapsforvaltningen ivaretas av selskapets styre og daglige leder. Å bruke eiermakt til å gripe inn i selskapsforvaltningen, bryter med normene for hvordan selvstendige selskaper skal styres. Etter revisjonens mening etterlever Tydal kommune denne rollefordelingen. Eierens oppgave er å påse at det velges styremedlemmer som til sammen har rett kompetanse for å ivareta oppgaven sin. Dette bør skje etter innstilling fra en valgkomité, noe som er nedfelt i selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesenter IKS. Etter revisors mening kunne det imidlertid styrket kommunens eierstyring dersom representantskapet fastsatte noen retningslinjer for det arbeidet som valgkomitéens er satt til å gjøre.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling	7
1.2 Problemstillinger	7
1.3 Bakgrunn	7
1.4 Metode	9
2 Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS.....	10
2.1 Selskapets virksomhet.....	10
2.2 Selskapets eiere	11
2.3 Selskapets organisering og ledelse	11
2.4 Selskapets økonomi	12
3 Eierstyring	13
3.1 Hovedproblemstilling og avgrensning	13
3.2 Kommunestyrets føringer for eierskapet	13
3.2.1 Problemstilling	13
3.2.2 Revisjonskriterier	13
3.2.3 Funn	13
3.2.4 Revisors vurdering	16
3.3 Eierrepresentasjon	16
3.3.1 Problemstilling	16
3.3.2 Revisjonskriterier	16
3.3.3 Funn	17
3.3.4 Revisors vurdering	18
3.4 Eierens kommunikasjon med selskapet.....	19
3.4.1 Problemstilling	19
3.4.2 Revisjonskriterier	19
3.4.3 Funn	19
3.4.4 Revisors vurdering	20
3.5 Utvelgelse og valg av styre.....	20
3.5.1 Problemstilling	20
3.5.2 Revisjonskriterier	20
3.5.3 Funn	20
3.5.4 Revisors vurdering	22
4 Høring	23
5 Konklusjoner og anbefalinger	24
5.1 Konklusjon.....	24
5.2 Anbefalinger	25

Kilder	26
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	27
Vedlegg 2 – Høringssvar	32

Tabell

Tabell 1. Eierandeler i selskapet	11
Tabell 2. Styret for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS i 2022	12
Tabell 3. Hovedtall fra regnskapet til Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS.....	12
Tabell 4. Selskapsavtalens innhold sammenlignet med minimumskrav i IKS-lovens § 4.....	14
Tabell 5. Representantskapets behandling av lovpålagte saker de to siste årene.....	18

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger, bakgrunnen for prosjektet og hvilken metode revisjonen har benyttet for å innhente informasjon.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Tydal kommune bestilte i sak 13/22 den 19. mai 2022 en eierskapskontroll for Nord-Trøndelag Kriesenter IKS. Bestillingen var forankret i kommunestyrets plan for eierskapskontroll². På grunnlag av de problemstillingene som ble skissert, utarbeidet Revisjon Midt-Norge en prosjektplan. Prosjektplanen ble behandlet i kontrollutvalgets sak 26/22 den 10. november 2022.

1.2 Problemstillinger

Formålet med eierskapskontrollen er å finne ut hvordan Tydal kommune utøver eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS. Hovedproblemstillingen kontrollutvalget ønsket svar på var følgende:

«Utøver kommunen eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?»

Under dette ble det bedt om svar på noen sentrale tema:

1. Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?
2. Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?
3. Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?
4. Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

1.3 Bakgrunn

Kommuner har stor frihet i hvordan virksomheten skal organiseres. Når kommunestyret velger å legge deler av virksomheten i egne selskaper, endres betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. De styringssystemene som gjelder for den aktuelle organisasjonsformen, skal følges. Å styre gjennom selskapenes eierorganer har et mer indirekte preg enn politisk styring av den kommunale organisasjonen.

² Plan for eierskapskontroll 2020-2024, vedtatt av kommunestyret 17.12.2020.

De ulike selskapsformene har egne lover for hvordan virksomheten skal organiseres. Et fellestrekk er det klare skillet mellom selskapenes eierorgan og styreorgan. Oppgaven til eieren er å trekke opp ytre rammer slik som eierstrategi, eierskapsmelding, selskapsavtaler, vedtekter og styreinstruks. Denne eierrollen skal utøves i eierorganet gjennom eierrepresentanter. Oppgaven til eierrepresentanten er å ivareta den kommunale eieren sine interesser. I et interkommunalt selskap er det representantskapet som er eierorgan, og i et aksjeselskap er det generalforsamlingen. For å sikre det demokratiske eierskapet, er det viktig at kommunen etablerer systemer for at vedtak som fattes i eierorganet er forankret i kommunestyret.

Selskapsforvaltningen skal ivaretas av selskapets styre, og den løpende ledelsen av selskapets daglige leder. De skal forholde seg til de ytre rammene som er trukket opp av eierne. Innenfor disse rammene skal styret ha ensidig søkelys på å ivareta selskapets interesser. Å bruke eiermakt til å gripe inn i selskapsforvaltningen, bryter med normene for hvordan selvstendige selskaper skal styres.

Styringsformen i et interkommunalt selskap ligger noe nærmere til offentlig forvaltning enn et aksjeselskap. Opprinnelig var selskapsformen tilrettelagt for interkommunalt samarbeid av forretningsmessig art³, men har etter hvert fått langt større utbredelse. Prinsippene fra selskapsretten ligger til grunn, men fra lovgiver ble de sett i sammenheng med prinsippene fra offentlig rett⁴. Dette er markert ved at budsjett- og økonomiplaner, salg av eiendom, pantsettelse og vesentlige investeringer skal vedtas av representantskapet. I et aksjeselskap er dette oppgaver for styret. Deltakeransvaret er også forskjellig; mens man i et aksjeselskap bare hefter for innskutt kapital, hefter deltakerne i et interkommunalt selskap for en andel av selskapets samlede forpliktelser.

Eierstyring krever kompetanse, styringssignaler og rolleavklaring. KS har kommet med anbefalinger om hvordan kommunene kan sikre godt eierskap, selskapsledelse og kontroll av fristilte selskaper⁵. Temaet er en del av KS sitt folkevalgtprogram. I den nye kommuneloven har en kommunal eierskapsmelding blitt løftet til et lovpålegg. Formålet med en eierskapsmelding er å gi politikerne en oversikt og bevissthet rundt eierrollen, slik at man sikrer god demokratisk kontroll over eierinteressene. Gjennom eierskapsmeldingen skal kommunestyret fastsette prinsipper for eierstyringen, og angi hva som er kommunens formål med å eie det enkelte selskap.

³ Ot.prop. nr 53 (1997-1998) pkt 4.1.1

⁴ Kommunal- og distriktsdepartementet: Høringsnotat om endring av IKS-loven 25. mai 2022, s. 6

⁵ KS: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020)

1.4 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK 002. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Tydal kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3. Revisjonen har hentet data fra intervju og dokumentgjennomgang.

Det er gjennomført intervju med ordføreren for å få kjennskap til hvordan eierstyringen utøves. Intervjuet ble gjennomført i form av et videomøte. Revisjonen benyttet en strukturert intervjuguide, som ikke var kjent for ordføreren på forhånd. Referat fra intervjuet har blitt godkjent av ordføreren.

Revisjonen har gått gjennom kommunens eierskapsreglement og politiske saker relatert til eierstyringen av Nord-Trøndelag Kriesenter IKS. Dette for å se hvilket formelt grunnlag eierstyringen er basert på. Det er også stilt spørsmål via epost og telefon til selskapet og kommunens servicekontor.

Etter revisors vurdering gir metodene for datainnsamling til sammen et tilstrekkelig grunnlag for å kunne konkludere på problemstillingene. Informasjonen fra ordføreren kunne ha blitt supplert med synspunkter fra kommunestyrets medlemmer, eksempelvis gjennom en spørreundersøkelse. Dette ville lagt beslag på ressurser som etter revisors vurdering neppe ville forsvart verdien av tilleggsinformasjonen.

2 NORD-TRØNDELAG KRISESENTER IKS

I dette kapittelet vil selskapets virksomhet, dets eiere, organisering og økonomi bli presentert.

2.1 Selskapets virksomhet

Virksomheten til Nord-Trøndelag Kriesenter har blitt drevet siden 1981. Frem til 1. oktober 2016 skjedde det i regi av en privat, frivillig organisasjon. Nord-Trøndelag Kriesenter IKS overtok eiendeler og ansatte gjennom en virksomhetsoverdragelse.

I selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesenter IKS⁶ er det i § 4 angitt følgende formålsbestemmelser for virksomheten:

- Nord-Trøndelag Kriesenter skal sikre et godt og helhetlig tilbud til kvinner, barn og menn som er utsatt for vold i nære relasjoner, og å sikre at lov om kommunale kriesentertilbud av 19.6.2009 etterleves.
- Nord-Trøndelag Kriesenter kan yte bistand til andre enn deltakerkommunene innenfor de rammer som styret til enhver tid fastsetter.
- Samarbeidet med frivilligheten fortsetter.

På selskapets hjemmeside⁷ er det angitt følgende mål:

«Vi skal være et senter som gir hjelp, veiledning og trygghet til mennesker utsatt for vold i nære relasjoner. Vi skal gjennom våre arbeidsmetoder gi brukerne støtte og bistand til å komme ut av en vanskelig livssituasjon og også forebygge ny vold. Kriesenteret skal ha et særlig fokus på barn som har vært utsatt for vold eller har levd med vold i familien.»

Virksomheten består av botilbud, telefonveiledning, dagtilbud og oppfølging i reetableringsfasen. I tillegg formidles det kontakt med andre deler av hjelpeapparatet. Kommunene er lovpålagt å sørge for at det finnes et kriesentertilbud⁸.

Senteret er lokalisert i Verdal, og har 16 ansatte med rundt 8 årsverk.

⁶ Revidert selskapsavtale ble sist fastsatt av representantskapet den 26.11.2019

⁷ www.kriesenteret-nt.no

⁸ Lov om kommunale kriesentertilbud (kriesenterlova) LOV-2009-16-19-44

2.2 Selskapets eiere

Nord-Trøndelag Kriesenter IKS eies av 22 kommuner, hvor Tydal, Selbu, Osen og Indre Fosen deltar sammen med kommunene som hørte til Nord-Trøndelag fylke. Deltakerandelen er basert på innbyggertall, med justering hvert fjerde år. Andelene ble sist justert i 2019. Eierandelen til Tydal kommune er 0,5 prosent.

Tabell 1. Eierandeler i selskapet

Eierkommune	Eierandel i prosent	Eierkommune	Eierandel i prosent
Steinkjer	16,3	Meråker	1,6
Stjørdal	16,0	Grong	1,6
Levanger	13,5	Snåsa	1,4
Namsos	10,2	Lierne	0,9
Verdal	10,0	Høylandet	0,8
Indre Fosen	6,6	Flatanger	0,7
Nærøysund	6,4	Osen	0,6
Inderøy	4,5	Namsskogan	0,6
Selbu	2,7	Tydal	0,5
Overhalla	2,6	Leka	0,4
Frosta	1,8	Røyrvik	0,3

Kilde: Selskapsavtale av 26.11.19

2.3 Selskapets organisering og ledelse

Kriesenteret er organisert som et interkommunalt selskap, og er dermed underlagt IKS-loven. I et interkommunalt selskap utøver deltakerne sine eierinteresser gjennom representantskapet, som er selskapets øverste myndighet. Medlemmene i representantskapet oppnevnes av det enkelte kommunestyre. I selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesenter IKS er det bestemt at deltakere som eier mer enn 5 prosent av selskapet skal ha to representanter, og alle andre én. Følgelig har representantskapet 29 medlemmer. Representantskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS velger selv sin leder og nestleder.

Ifølge IKS-loven § 7 skal representantskapet behandle selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan, samt andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i dette organet.

Representantskapet i Nord-Trøndelag IKS velger 5 av 6 medlemmer til selskapets styre, styrets leder og dets nestleder. Styrevalget skal skje etter innstilling fra en valgkomité. Det siste styremedlemmet velges av og blant de fast ansatte i selskapet. Styret har ansvaret for

selskapsforvaltningen, og at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, avtale og innenfor vedtatt budsjett⁹.

Tabell 2. Styret for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS i 2022

	Medlem	Vara
Styrets leder	Peter Daniel Aune (Levanger)	Liv Elden Djokoto (Høylandet)
Styrets nestleder	Ester Brønstad (Snåsa)	Ragnhild Moum Agle (Snåsa)
Styremedlem	Hanne Lingen (Namsos)	Elisabeth Johansen (Meråker)
Styremedlem	Anne Kari Haugdal (Verdal)	Edith Valfridsson (Lierne)
Styremedlem	Ivar Kvalø (Nærøysund)	
Styremedlem	Marna Ramsøy (Ansattrepresentant)	Wenche C. Norberg

Kilde: Selskapets årsberetning for 2021

Styret ansetter selskapets daglige leder. Daglig leder har ansvaret for den løpende virksomheten, og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

2.4 Selskapets økonomi

Tabell 3. Hovedtall fra regnskapet til Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

	2020	2021
Driftsinntekter	8 806 225	8 774 118
Brutto driftsresultat	62 223	109 515
Regnskapsmessig resultat	111 733	115 260
Disposisjonsfond	1 664 947	1 933 566
Langsiktig lånegjeld	0	0

Kilde: Årsregnskap 2021 for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

⁹ Selskapsavtalens § 8, jf IKS-lovens § 13.

3 EIERSTYRING

I dette kapittelet vil vi undersøke om kommunen lever opp til sentrale krav og forventninger om hvordan eierstyringen av et interkommunalt selskap skal utøves.

3.1 Hovedproblemstilling og avgrensning

«Utøver kommunen eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?»

Hovedproblemstillingen har blitt avgrenset til fire tema:

- Kommunestyrets føringer for eierskapet.
- Hvordan eierrepresentasjonen utøves.
- Eierens kommunikasjon med selskapet.
- Utvelgelse og valg av styre.

For hver enkelt av disse temaene er det utformet problemstillinger og revisjonskriterier som fakta om kommunens eierstyring har blitt vurdert opp mot.

3.2 Kommunestyrets føringer for eierskapet

3.2.1 Problemstilling

«Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?»

3.2.2 Revisjonskriterier

- Det skal foreligge en selskapsavtale vedtatt av kommunestyret som tilfredsstiller kravene i IKS-loven.
- Kommunestyret må behandle en eierskapsmelding som tilfredsstiller kommunelovens minstekrav minst én gang i valgperioden.
- Kommunen bør følge KS sin anbefaling om jevnlig å revidere styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

Revisjonskriteriene og kildene til disse er beskrevet nærmere i vedlegg 1.

3.2.3 Funn

Selskapsavtale

Den gjeldende selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS er datert 26.11.2019, der den opprinnelige selskapsavtalen fra stiftingen i 2015 ble revidert som følge av endringer i innbyggertall og kommunestruktur.

Gjeldende selskapsavtale ble behandlet og vedtatt av Tydal kommunestyre i sak 32/21 den 29.04.2021. I beslutningsgrunnlaget fra kommunedirektøren heter det:

«Representantskapet vedtok den 19.11.19 innstilling til behandling i kommunestyrene. Kommunedirektørens innstilling er likelydende med representantskapet sin innstilling. På grunn av en intern glipp i krisesenteret kommer saken til behandling en god del forsinket etter at endringene er foretatt. Denne forsinkelsen medfører ingen endringer for Tydal kommune.»

Daglig leder i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS opplyser til revisjonen at det ble avglemt å sende saken til politisk behandling i etterkant av representantskapets møte i november 2019. Saken ble først sendt til eierkommunene i februar 2021.

Ifølge ordføreren var det ingen spesielle diskusjoner i kommunestyret under behandlingen av selskapsavtalen.

Tabell 4. Selskapsavtalens innhold sammenlignet med minimumskrav i IKS-lovens § 4

Minimumskrav i IKS-loven	Selskapsavtale for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS
Selskapets foretaksnavn	Foretaksnavn er angitt i § 1.
Angivelse av deltakerne	Deltakerne er opplistet i § 5.
Selskapets formål	Formålet er angitt i § 4 gjennom tre punkter.
Den kommunen der selskapet skal ha sitt hovedkontor	I § 3 er det fastsatt at hovedkontoret skal ligge i Verdal kommune.
Antall styremedlemmer	Ifølge § 6 skal styret ha 6 medlemmer, hvorav 5 skal velges av representantskapet.
Deltakernes innskuddsplikt og pliktige ytelser	Årlig innskuddsplikt skal ifølge § 5 minst tilsvare overføringer for krisesentre gjennom det kommunale inntektssystemet.
Den enkelte deltakers eierandel	Eierandel og justeringsbestemmelser er fastsatt i § 5.
Antall medlemmer i representantskapet og hvor mange den enkelt deltaker oppnevner	Ifølge § 7 skal representantskapet ha 29 medlemmer, og antallet for hver enkelt deltaker er oppgitt.

Kilde: IKS-loven og selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Ifølge daglig leder i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS ble den reviderte selskapsavtalen sendt til politisk behandling i alle deltakerkommunene, men til tross for påminnelser har de bare fått tilbakemelding fra 15 av de 22 kommunene.

Den opprinnelige selskapsavtalen av 20.11.2015 er signert av ordførerne i alle deltakerkommunene. Den reviderte selskapsavtalen er ikke signert. Dette skyldes ifølge selskapets daglige leder at representantskapet har avholdt digitale møter, og at selskapet så langt ikke har anskaffet noen løsning for elektronisk signering.

Eierskapsmelding

Tydal kommune har et eierskapsreglement som ble behandlet av kommunestyret i sak 80/16 den 06.10.2016. I saksopplysningene heter det:

«Etter tidligere å ha hatt et vedtak om å ha en eierstrategi vedtok kommunestyret i sak 52/10 at eierskapet ikke er så omfattende at dette behovet er til stede. Videre vedtok de at kommunens valgte representanter i selskaper der kommunen har eierandeler skal rapportere til ordfører og at alle årsmeldinger og regnskap fra de samme selskap skal legges frem for kommunestyret.»

I saksfremlegget ble det vist til at et lovkrav om eierskapsmelding var på trappene. I rådmannens vurdering ble det anbefalt å ha et nøkternt dokument som var enkelt å følge opp. Dette ble markert ved å bruke begrepet «eierskapsreglement» i stedet for «eierskapsmelding».

Eierskapsreglementet fra 2016 inneholder en oversikt over kommunens eierskap. 13 ulike aksjeselskaper og interkommunale selskaper er listet opp, men Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS er ikke blant disse. Overtakelsesdatoen for selskapet var satt til 1. oktober 2016, og Tydal kommune var dermed ikke eier på tidspunktet for rådmannens saksforberedelse. Ordføreren forteller at det også har skjedd andre endringer i kommunens eierskap siden 2016.

I innværende valgperioden har ikke Tydal kommunestyre behandlet eierskapsreglementet eller noe annet dokument som tjener funksjonen til en eierskapsmelding etter kommunelovens § 26-1. Ordføreren forteller at arbeidet med et slikt dokument har blitt nedprioritert under pandemien, og at saken vil bli behandlet i 2023. Fremtidig syklus og tidspunkt for behandling i løpet av valgperioden har vært et tema som ordføreren har drøftet internt.

Som eierrepresentant mener ordføreren at det er en klar fordel å ha en eierskapsmelding med føringer for hvordan rollen skal ivaretas. Selv om det ikke har vært noen spesielle saker for Kriesesenteret, peker han på at det uansett er betryggende å ha et slikt grunnlag i bunn. I tillegg vil en oppdatert eierskapsmelding gi en nyttig oversikt over eierskap og selskapsstrukturer.

3.2.4 Revisors vurdering

- Selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS tilfredsstiller kravene til innhold etter IKS-loven.
- Gjeldende selskapsavtale har blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret i Tydal. Revisor har imidlertid merket seg at dette skjedde nesten ett og et halvt år etter representantskapets behandling. Dette skyldtes en forglemmelse fra selskapets side, men etter revisjonens vurdering bør kommunens eierrepresentant holde et øye med at slike saker blir fulgt opp. Vi har også merket oss at selskapet ikke har mottatt vedtak for den reviderte selskapsavtalen fra alle de andre eierkommunene, og at denne avtalen ikke er signert. Revisor legger til grunn at manglene blir fulgt opp fra selskapets side.
- Kommunestyret har ikke behandlet noen eierskapsmelding i inneværende valgperiode, og har så langt dermed ikke innfridd kravet i kommuneloven.
- Eierskapsreglementet fra 2016 har ingen omtale av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Dette synliggjør behovet for å revidere styringsdokumentet.

3.3 Eierrepresentasjon

3.3.1 Problemstilling

«Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?»

3.3.2 Revisjonskriterier

- Kommunestyret skal i henhold til IKS-loven oppnevne medlem og varamedlem til selskapets representantskap for fire år.
- Kommunestyret bør følge KS-anbefalingen om å oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.
- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter.
- Representantskapet skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan, årsberetning og regnskap, samt andre saker pålagt av IKS-loven.

Revisjonskriteriene og kildene til disse er beskrevet nærmere i vedlegg 1.

3.3.3 Funn

Oppnevning av medlem til representantskapet

I kommunens eierskapsreglement fra 2016 heter det:

«Der det er representantskap oppnevner kommunestyret medlemmer i sin konstitusjon»

Etter valget i 2019 ble ordføreren oppnevnt som medlem i representantskapet til Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS for perioden 2019-2023. Varaordføreren ble oppnevnt som varamedlem.¹⁰

Også i andre interkommunale selskaper var det ordføreren som ble oppnevnt. For andre selskapsformer følger det av kommunens delegeringsreglement at ordføreren representerer Tydal kommune i generalforsamlinger og årsmøter med mindre ingen andre er spesielt oppnevnt.¹¹ Ordføreren har ifølge dette reglementet rett til å bemyndige andre til å delta.

Kommunikasjon mellom kommunestyret og eierrepresentanten

Kommunens eierskapsreglement fra 2016 har ingen generell beskrivelse av kommunikasjonen mellom eierrepresentanten og kommunestyret. Ettersom Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS ikke er omtalt i reglementet, er det heller ikke gitt noen spesielle føringer knyttet til dette selskapet.

Ordføreren forteller at innkallinger til representantskapsmøtene og protokollene fra disse legges fram som referatsak til kommunestyret. Eventuelle diskusjoner om eierskap skjer gjerne i formannskapet. Ordføreren pleier ikke å drøfte med andre hvordan han skal forholde seg i ordinære og kurante saker. I hans tid som eierrepresentant har det ikke vært annet enn slike saker for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Dersom eierorganet skal behandle saker som innebærer store endringer, blir det fremmet en egen politisk sak. Noe som ville blitt gjort dersom det var aktuelt for Kriesesenteret. Ordføreren anser det som viktig å ha god ryggdekning når ukurante saker skal behandles i eierorganene.

Tydal kommune har ikke noen formelt beskrevet grense for hva som regnes som en kurant eller ukurant sak i et eierorgan. Ordføreren mener at praksis likevel fungerer godt. Han vurderer selv om det skal settes opp forutgående politisk sak eller ikke. Han forteller at det i saker med økonomiske konsekvenser for kommunen ikke skal mye til før det fremmes sak, og at selskapene også bidrar i vurderingen av om dette bør gjøres.

¹⁰ Kilde: Tydal kommune: valg av nemnder og utvalg 2019-2023. Dokument av 07.11.2019.

¹¹ Delegeringsreglement vedtatt av Tydal kommunestyre i sak 60/21 den 21.10.21, pkt 8.2.

Representantskapsmøter

Det blir gjennomført to representantskapsmøter i året. Revisjonen har fått oversendt innkallinger, sakslister og protokoller fra selskapet.

Tabell 5. Representantskapets behandling av lovpålagte saker de to siste årene

Sak	21.05.21	01.11.21	07.04.22	08.11.22
Årsregnskap	x		x	
Årsberetning	x		x	
Budsjett		x		x
Økonomiplan		x		x

Kilde: Protokoller fra representantskapsmøter i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

I ordførerens tid som eierrepresentant har det bare vært avholdt videomøter. Ifølge selskapets daglige leder har Tydal kommune vært representert i alle representantskapsmøtene som har blitt avholdt i perioden 2020 til 2022. Deltakelse blir registrert gjennom opprop i starten av møtet.

I protokollene fra møtene er det angitt hvor mange medlemmer som deltok, og hvor mange kommuner som var representert. Det har ikke vært angitt hvilke representanter og kommuner dette var. Ifølge selskapets daglige leder kom det innspill etter det siste representantskapsmøtet om at deltakerlisten burde tas inn i protokollen, og protokollen ble derfor sendt på nytt med navn på deltakerne. Selskapet vil legge om praksis også for fremtiden.

3.3.4 Revisors vurdering

- Tydal kommune ivaretar kravet i IKS-loven om at kommunestyret selv skal oppnevne medlem og varamedlem til representantskapet for fire år.
- Kommunen følger KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentanter.
- Kommunikasjonen mellom eierrepresentanten og kommunestyret praktiseres på en forutsigbar måte. Revisjonen savner imidlertid retningslinjer for når eierrepresentanten må innhente særskilt mandat for saker som skal behandles i eierorganet.
- Revisjonen har fått bekreftet at Tydal kommune har vært representert i representantskapsmøtene de tre siste årene. Revisjonen har merket seg som positivt at selskapet vil endre sin praksis, og føre deltakerlisten inn i protokollene.
- Selskapet har etablert rutiner for at lovpålagte saker etter IKS-loven blir behandlet i representantskapet.

3.4 Eierens kommunikasjon med selskapet

3.4.1 Problemstilling

«Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?»

3.4.2 Revisjonskriterier

- Det bør gjennomføres jevnlige eiermøter mellom selskapet og eierne.
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om status i selskapet.

Revisjonskriteriene og kildene til disse er beskrevet nærmere i vedlegg 1.

3.4.3 Funn

Eiermøter

Daglig leder i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS opplyser at det ikke har vært avholdt eiermøter mellom selskapet og eierne de tre siste årene. Alle møter har skjedd i form av formelle representantskapsmøter. Dette blir bekreftet av ordføreren for Tydal sin del, og han opplever også at de andre eierkommunene forholder seg til formelle fora i dialogen med selskapet. Ordføreren har ingen befatning med selskapet som tjenesteyter, og legger til grunn at slik dialog blir ivaretatt på administrativt nivå. Han oppfatter i denne sammenheng Kriesesenteret sin aktivitet som spesiell, siden så mye av virksomheten er unntatt offentlighet.

Rapportering til kommunestyret

For selskap som er gruppert under «viktige tjenenester» i kommunens eierskapsreglement, er det angitt at foretakenes årsmelding, regnskap, revisjonsberetning og protokoller fra øverste styringsorgan skal være referatsaker for kommunestyret. Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS er ikke omtalt i reglementet, og det er dermed uklart om selskapet er omfattet av denne bestemmelsen.

Ifølge ordføreren inngår selskapets årsmelding og regnskap som en del av referatsakene fra representantskapsmøtene som går til kommunestyret. Kommunen gir tilskudd til Kriesesenterets drift, og virksomheten inngår dermed også som en del av kommunens budsjettbehandling.

Kriesesenteret har ikke vært i kommunestyret og presentert seg eller gitt noen orienteringer. Ordføreren opplever ikke at kommunestyret aktivt etterspør slik generell informasjon, hverken om dette selskapet eller andre. De gangene det etterspørres, inviteres representanter fra det aktuelle selskapet for å holde en orientering. Ordføreren peker samtidig på at representantene

er mer aktive med å stille konkrete spørsmål når det er spesielle problemstillinger om selskapene.

3.4.4 Revisors vurdering

- Anbefalingen fra KS om å supplere møter i representantskapet med mer uformelle eiermøter blir ikke fulgt opp. Utfra virksomhetens art og kommunens eierandel, har revisjonen forståelse for at eiermøter ikke blir prioritert for dette selskapet.
- Regnskap og årsberetning for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS blir gjort tilgjengelig for kommunestyret som referatsak. Vurdert opp mot selskapets betydning for Tydal kommune, ivaretar dette etter revisors mening KS-anbefalingen om at kommunestyret bør få en årlig rapport om selskapets status.

3.5 Utvelgelse og valg av styre

3.5.1 Problemstilling

«Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?»

3.5.2 Revisjonskriterier

- Selskapets styre skal velges av representantskapet.
- Selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om bruk av valgkomité.
- Valgkomitéen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Mulige rollekonflikter ved valg av styre bør vurderes.

Revisjonskriteriene og kildene til disse er beskrevet nærmere i vedlegg 1.

3.5.3 Funn

Styrevalg

I §7 i selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS er det angitt at styrevalg skal gjøres av representantskapet. Styret for selskapet velges for fire år om gangen, og følger kommunestyrenes valgperioder. Representantskapet valgte styre sist gang i sak 4/19 den 26.11.2019, herunder styreleder, nestleder og personlige varamedlemmer.

I selskapsavtalen heter det:

«Representantskapet nedsetter en valgkomité bestående av 3 medlemmer, hvorav en skal være leder, som fremmer innstilling til styrets sammensetning for representantskapet. Valgkomitéen skal fremme innstilling til representantskapet i alle saker som angår valg og godtgjørelser».

Valget av representantskapets leder og nestleder, samt valget av selskapets styre, styreleder og varamedlemmer for perioden 2019-2023 ble alle foretatt etter skriftlig innstilling fra valgkomitéen¹². Ny valgkomité for perioden 2019-2023 ble nedsatt i sak 2/19 den 26.11.19.

Styresammensetning

Tydal kommunes eierskapsreglement fra 2016 har en føring for hvordan selskapenes styrer skal settes sammen:

«Det samlede styrets kompetanse vektlegges. Kun der foretakets formål er av en slik art vektlegges geografisk eller politisk tilhørighet hos styremedlemmer»

Revisjonen har forespurt selskapet om valgkomitéen har noen instruks eller retningslinjer for arbeidet sitt. Daglig leder har informert om at det ikke er fastsatt retningslinjer utover det som er beskrevet i selskapsavtalen.

Ordføreren forteller at retningslinjer for valgkomitéen ikke har vært noe tema i hans tid i representantskapet. Så lenge det fungerer så godt som det gjør, har ikke dette vært en aktuell problemstilling. Selv om dette ikke er noe han savner, ser ordføreren samtidig at det kan være lurt å være i forkant gjennom noen retningslinjer.

Ordføreren har ikke opplevd å bli kontaktet av valgkomitéen, og har dermed ikke vært involvert i prosessen rundt sammensetningen av styret. Han er med på representantskapets valg av valgkomité, og forteller at han stoler på at de gjør jobben sin. Han har heller ikke noe ønske om å bli involvert i denne prosessen.

Mulige rollekonflikter

Styret skal ivareta selskapets interesser, mens kommunale politikere og ledere skal ivareta kommunens. Å inneha begge rollene kan medføre rollekonflikter og mulig inhabilitet. I kommunens eierskapsreglement heter det om deltakelse i styrende organer:

«Ved styrevalg skal det av habilitetsårsaker unngås at samme person som representerer i overordnet organ er styremedlem. Av samme grunn er det uheldig at medlemmer av kommunestyret, kontrollutvalg og ansatte ledere er styremedlem.»

¹² Sakene 3/19 og 4/19 i representantskapets møte den 26. november 2019.

Tydal kommune har ingen styremedlemmer eller varamedlemmer til styret i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS.

Av de fem faste styremedlemmene som er valgt av representantskapet, er det fire kommunale ledere fra de andre eierne. Styrelederen er daglig leder for et interkommunalt selskap. Blant varamedlemmene er det én kommunedirektør og tre andre kommunale ledere. Ordføreren forteller at han forventer at disse klarer å skille rollene sine, og legger til grunn at de ikke utnytter posisjonene til egne kommuners fordel. Han peker på at selskapet har behov for deres kompetanse, og at dette ikke er noe økonomisk motivert utbyttelskap. I motsatt fall kunne vurderingen hans vært annerledes.

3.5.4 Revisors vurdering

- Kravet i IKS-loven om at styret skal velges av representantskapet blir fulgt.
- KS-anbefalingen om at selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om valgkomité er oppfylt.
- Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors vurdering kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring.
- Tydal kommune har retningslinjer som sier at det er uheldig at styremedlemmer sitter i kommunestyret eller er kommunale ledere. Dette blir etterlevd i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS for kommunens del. Når eierorganet velger styremedlemmer, bør det også være bevissthet om mulige rollekonflikter hos de andre eierkommunene. Etter revisjonens vurdering er kommunens eierrepresentant tilstrekkelig bevisst på dette.

4 HØRING

En foreløpig rapport ble sendt på høring til ordføreren i Tydal kommune og Nord-Trøndelag Kriesenter IKS den 20. desember 2022. Selskapet ønsket ikke å komme med noen høringsuttalelse.

Høringssvaret fra ordføreren av 13. januar 2023 er tatt inn i vedlegg 2.

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

5.1 Konklusjon

Hovedproblemstillingen i denne rapporten er om kommunen utøver eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablert normer for god eierstyring.

Revisjonen konkluderer med at eierstyringen i hovedsak utøves i tråd med disse kravene. Undersøkelsen er avgrenset til fire delproblemstillinger med utdyping av hovedkonklusjonen.

Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?

Revisjonen konkluderer med at dette er mangelfullt, ettersom Tydal kommune ikke har noen oppdatert eierskapsmelding. Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS er ikke omhandlet i eierskapsreglementet fra 2016, og kommunen har så langt ikke oppfylt lovkravet om å behandle og vedta en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Kravet om at kommunestyret selv skal vedta selskapsavtaler for interkommunale selskaper er derimot innfridd.

Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?

Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter utøves i tråd med IKS-loven. Dette bygger revisjonen på at kommunestyret har oppnevnt eierrepresentant, at myndigheten som eier utøves gjennom deltakelse i representantskapets møter, og at representantskapet har behandlet lovpålagte saker. I tillegg har vi merket oss som positivt at KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentant, er oppfylt.

Ettersom selskapet ikke er omfattet av eierstrategien fra 2016, har ikke kommunestyret gitt noen særskilte føringer for utøving av eierskapet. Revisjonen er imidlertid innforstått med at den marginale eierandelen og beskjedne betydningen for kommunens oppgaveløsning ikke gir grunn til stor oppmerksomhet rundt selskapet. Sett i denne sammenhengen mener vi at dialogen mellom eierrepresentant og kommunestyre blir tilstrekkelig ivaretatt. Revisjonen savner imidlertid noen generelle retningslinjer for hvor langt eierrepresentantens myndighet strekker seg dersom eierorganet skal behandle saker av uvanlig karakter, og når det eventuelt må innhentes særskilt mandat.

Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?

Sett i forhold til selskapets betydning for Tydal kommune, mener revisjonen at kommunikasjonen med selskapet er i tråd med prinsippene for god eierstyring.

Som et virkemiddel for god eierstyring anbefaler KS at formelle møter i eierorganene blir supplert med mer uformelle eiermøter. Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS har ikke tradisjon for slike møter, og revisjonen har forståelse for at Tydal kommune ikke har sett et slikt behov for sin egen del. Vi mener også at rutinene for å gjøre årsmeldinger og årsregnskap tilgjengelig via referatsaker for kommunestyret på en tilstrekkelig måte ivaretar anbefalingen om selskapsrapportering til eieren.

Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Revisjonen konkluderer med at lovkrav og anbefalinger fra KS i hovedsak blir etterlevd. Det er nedfelt i selskapsavtalen at styremedlemmer skal oppnevnes av representantskapet etter innstilling fra en valgkomité. Eierskapsreglementet for Tydal kommune har klare føringer for å forhindre inhabilitet og rollekonflikter for styremedlemmene.

Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors mening kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring. Uten at det har direkte betydning for Tydal kommune, har revisjonen også merket seg at andre eierkommuner har styremedlemmer i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS med dobbeltroller.

5.2 Anbefalinger

Revisjonen anbefaler Tydal kommune å

- behandle en eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven før utløpet av valgperioden.
- vurdere behovet for å fastsette retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal vedtas i selskapenes eierorgan.
- vurdere om det bør kreves retningslinjer for valgkomitéens arbeid i selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

KILDER

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). LOV-2020-06-23-97

Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). LOV-1999-01-29-6

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven). LOV-2009-16-19-44

Ot.prop. nr 53 (1997-1998) Om lov om interkommunale selskaper

Kommunal- og distriktsdepartementet: Høringsnotat av 25.05.22 om endring av IKS-loven

KS: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020)

Nord-Trøndelag Krisesenter IKS:

Årsberetning og årsregnskap 2021.

Hjemmeside: www.krisesenteret-nt.no.

Selskapsavtaler av 20.11.2015 og 26.11.2019.

Innkallinger, sakslister og protokoller fra representantskapsmøter.

E-poster fra daglig leder av 18.11.22, 05.12.22 og 06.12.22

Tydal kommune:

Kommunestyrets sak 80/16 av 06.10.2016

Kommunestyrets sak 32/21 av 29.04.2021

Eierskapsreglement vedtatt 06.10.2016

Valg av nemnder og utvalg 2019-2023. Dokument datert 07.11.2019

Delegeringsreglement vedtatt av kommunestyret i sak 60/21 den 21.10.2021

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheten eller tjenesten skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god eierstyring setter grenser for hvor mye kommunen som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapets virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Revisjonskriteriene for eierskapskontroll er utledet fra kommuneloven, IKS-loven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring. De er dermed relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Kommunestyrets føringer for eierskapet

For interkommunale selskaper sier IKS-loven at det skal opprettes en selskapsavtale. Kommunestyret i de deltakende kommunene skal selv vedta avtalen. Selskapsavtalen skal som minimum angi følgende:

1. Selskapets foretaksnavn
2. Angivelse av deltakerne
3. Selskapets formål
4. Den kommunen der selskapet har sitt hovedkontor
5. Antall styremedlemmer
6. Deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. Den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsdel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. Antall medlemmer i representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. Annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Endringer av minimumsbestemmelsene i selskapsavtalen skal vedtas av deltakernes kommunestyre. Andre endringer vedtas av representantskapet med minst to tredjedels flertall.

Kommunelovens kapittel 26 har bestemmelser om eierstyring. Det er et lovkrav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding, og denne skal vedtas av kommunestyret selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde¹³:

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale og fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheter nevnt i bokstav b.

KS-anbefaling nummer fem sier at kommunen bør revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er eksempler på styringsdokumenter. KS anbefaler at strategi- og styringsdokumenter fra eierne, som alle selskapene må forholde seg til, revideres med jevne mellomrom. Dette kan eksempelvis dreie seg om miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak. Slike dokumenter er ikke lovfestet, men kan være en del av eierstyringen.

Dette gir følgende kriterier:

- Det skal foreligge en selskapsavtale vedtatt av kommunestyret som tilfredsstiller kravene i IKS-loven.
- Kommunestyret må behandle en eierskapsmelding som tilfredsstiller kommunelovens minstekrav minst én gang i valgperioden.
- Kommunen bør følge KS sin anbefaling om jevnlig å revidere styringsdokumentene som regulerer styringen av selskapet.

Eierrepresentasjon

Ifølge IKS-lovens § 6 skal samtlige deltakere være representert med minst én representant oppnevnt av kommunestyret i vedkommende kommune. Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som medlemmer. Medlemmer av representantskap i et interkommunalt selskap er valgt av kommunestyret etter kommunelovens regler, og i motsetning til aksjeloven, kan ikke andre møte etter fullmakt. Det bør derfor oppnevnes et tilstrekkelig antall

¹³ Kommunelovens § 26-1, 2. ledd.

varamedlemmer, slik at det ikke oppstår tilfeller der en eierkommune ikke er representert. Dersom det ikke er bestemt noe annet i selskapsavtalen, er valgperioden fire år.

KS-anbefaling nummer sju sier at det bør etableres forutsigbare kommunikasjonslinjer mellom kommunestyret og eierorganet, og at dette bør forankres i eierskapsmeldingen. Av forarbeidene til IKS-loven fremgår det at medlemmer i representantskapet representerer sine respektive kommuner i selskapsforholdet, og at vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Når eierrepresentanten er en sentral folkevalgt, vil det bidra til å forenkle saksbehandlingen.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Deltakerne i et interkommunalt selskap utøver sin myndighet gjennom dette organet. Det betyr at deltakerne ikke har noen rett til å gi instruksjoner til selskapet utenom representantskapsmøtene. Gjennom IKS-loven er representantskapet tillagt flere oppgaver enn generalforsamlingen i et aksjeselskap. Herunder at representantskapet skal behandle regnskap, budsjett og økonomiplan, samt vedtak om salg eller pantsetting av fast eiendom eller større investeringer. Deltakerne i et interkommunalt selskap hefter ubegrenset for deltakerandelen av selskapets forpliktelser, med mindre noe annet går frem av selskapsavtalen.

Dette gir følgende kriterier:

- Kommunestyret skal i henhold til IKS-loven oppnevne medlem og varamedlem til selskapets representantskap for fire år.
- Kommunestyret bør følge KS-anbefalingen om å oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.
- Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.
- Eierstyringen skal utøves gjennom deltakelse i selskapets representantskapsmøter.
- Representantskapet skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan, årsberetning og regnskap, samt andre saker pålagt av IKS-loven.

Eierens kommunikasjon med selskapet

Eiermøter er ikke lovregulert, og er bare en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sine anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøter er møte mellom representanter fra eierne, styrer og daglig leder.

KS-anbefaling nummer fire handler om at kommunestyret årlig bør få en rapport om status i selskapene. Det betyr at man ikke nødvendigvis trenger å behandle hele eierskapsmeldingen med prinsipper og formål, men kan behandle den delen som omhandler status i selskapene.

Dette gir følgende kriterier:

- Det bør gjennomføres jevnlige eiermøter mellom selskapet og eierne.
- Kommunestyret bør få en årlig rapport om status i selskapet.

Utvelgelse og valg av styre

Ifølge IKS-loven skal selskapet skal ha et styre på minst tre medlemmer. Dersom de ansatte skal velge styremedlem etter loven, skal styret ha minst fem medlemmer. Med unntak for ansattrepresentant, skal styret velges av representantskapet. Med mindre noe annet er fastsatt i selskapsavtalen, er det representantskapet som velger styreleder og nestleder. Kjønnnsbalanse er et lovkrav.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomitéen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomitéens arbeid, at komitéen har en dialog med styret før forslag fremmes, og at valgkomitéen begrunner sine forslag.

KS-anbefaling nummer ni sier at eier bør sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Gjennom selskapets eierorgan bør eier sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset selskapets formål og virksomhet. Spørsmålet om habilitet bør også vurderes, og det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene. Kompetansebehovet kan ta utgangspunkt i selskapets formål, langsiktige strategier for selskapet, og situasjonsbestemte forhold de nærmeste årene. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring.

KS-anbefaling nummer 15 handler om rutiner for vurdering og håndtering av habilitet. Forvaltningsloven fastslår at en person er inhabil når han er styremedlem i et selskap som er part i saken. Dersom folkevalgte eller ansatte i kommunen skal velges til styremedlemmer, bør man vurdere hvor ofte vedkommende bli inhabil. Dersom dette kan skje ofte, bør det vurderes om det blir uhensiktsmessig å velge denne personen til styremedlem.

Dette gir følgende kriterier:

- Selskapets styre skal velges av representantskapet.
- Selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om bruk av valgkomité.
- Valgkomitéen bør ha retningslinjer for styrets sammensetning og kompetanse.
- Mulige rollekonflikter ved valg av styre bør vurderes.

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

Tydal 13.01.23

Høringssvar på høringsrapport Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Viser til høringsrapport Nord- Trøndelag Kriesesenter AS.

Den fremlagte høringsrapporten svarer ut intervjurunden RM revisjon Midt- Norge har hatt med undertegnende.

Som omtalt i rapporten er ikke eierskapsmeldingen behandlet hittil i 4 års perioden, men dette har administrasjonen kontroll på, og den vil bli behandlet før neste valg.

Det beste hadde vært første året i perioden, men omstendighetene med Covid førte til utsettelse av behandlingen.

Kriesesenterets rolle i forhold til offentlighet, medfører at ordfører har liten innsikt i selve driften av senteret. Vår lave eierandel på 0,5% medfører heller ikke til det store engasjementet.

Til opplysning er det nå avtalt et besøk på Kriesesenteret, Verdal, den 19.01.23 med deltakere fra både politisk og administrasjonen, som forhåpentligvis gir oss en bedre innsikt i senteret.

For ordfører har det vært nyttig med denne revisjonen. Det setter fokus på kommunens totale eierskap og skjerper vår rolle som ansvarlig eier.

Har ingen bemerkninger utover de kommentarer jeg her har gitt angående rapporten.

Med hilsen

Jens Arne Kvello

ordfører

Tydal kommune

Tydalsvegen 125, 7590 Tydal

Tlf. 73 81 59 00 Mob. 952 95 906

jens.arne.kvello@tydal.kommune.no

www.tydal.kommune.no www.sylan.no

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Tydal Kommune
Tydalsvegen 125
7590 Tydal

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 22/43-12
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 13.02.2023

Høring i forbindelse med eierskapskontroll - Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Jeg viser til vedlagt rapport etter eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Rapporten angår ikke kommunedirektørens ansvarsområde direkte, revisjonen er derfor ikke forpliktet til å sende rapporten på høring til kommunedirektøren.

Jeg forbereder nå saken for politisk behandling, først i kontrollutvalget, deretter i kommunestyret. For at saken skal bli best mulig opplyst, inviteres kommunedirektøren til å kommentere forhold i rapporten som tilhører kommunedirektørens ansvarsområde, eksempelvis revisors konklusjoner og anbefalinger. Hvis kommunedirektøren ikke har kommentarer, så er det fint å få en tilbakemelding om det også.

Jeg ber om å få kommunedirektørens tilbakemelding i løpet av 20.02.2023. Jeg beklager den korte fristen.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Vedlegg:
Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

02/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/186 - 26

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering.

Vedlegg

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2022

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har iht. leveranseavtale med Revisjon Midt-Norge (RMN) en årlig timeressurs på 185 timer, dvs. total 740 timer i perioden 2020-2023. Timeressursen inkluderer risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll, reiser og møter mm.

For 2022 rapporterer RMN et totalt timeforbruk på 301,14 timer til:

- Forvaltningsrevisjon Organisering og effektivitet
- Eierskapskontroll Nord-Trøndelag krisesenter IKS

Av den totale timeressursen på 740 timer (2020-2023) er det nå brukt 796,18 timer (179,53 timer i 2020 og 315,51 timer i 2021), det vil si at kontrollutvalget har brukt opp alle timer for inneværende planperiode (ut 2023).

Tydal har fått følgende rapporter i planperioden:

- Risiko- og vesentlighetsvurderinger - ROV (levert 2020)
- Undersøkelse salg av kommunale eiendommer (levert 2020)
- Forvaltningsrevisjon av kompetanse og kapasitet (levert 2022)
- Eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Krisesenter IKS (levert 2023)

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering

Emne: Rapportering til kontrollutvalget i Tydal kommune

Kopi: Post <post@konsek.no>

Til: Eva J Bekkavik <Eva.bekkavik@konsek.no>

Sendt: 26.01.2023 10:27:47

Fra: Tor Arne Stubbe <tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>

Rapportering til kontrollutvalget i Tydal kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 185 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2022 har RMN blant annet utført følgende:

- FR: Organisering og effektivitet
- EK: Nord-Trøndelag krisesenter IKS

Timeforbruk 2022: 301,14

Timeforbruk 2021: 315,51

Timeforbruk 2020: 179,53

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer

W www.revisjonmidtnorge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Kontrollutvalgets årsmelding 2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

03/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&14

Arkivsaknr 21/26 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsmelding 2022 og legger saken frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2022 til orientering.

Vedlegg

Årsmelding 2022

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets sekretariat har utarbeidet forslag til årsmelding for kontrollutvalget i Tydal kommune, der vi har oppsummert aktiviteten i kontrollutvalget i 2022. Kontrollutvalget vedtar sin endelige årsmelding på bakgrunn av utsendt administrativt forslag, samt eventuelle egne innspill i møtet den 02.03.2023.

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontrollorgan og skal forestå det løpende tilsynet med kommunen og kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. Utvalget rapporterer sine saker til kommunestyret løpende gjennom året, men for å oppsummere foregående års aktivitet og for å gi kommunestyret et innblikk i kontrollutvalgets virksomhet, utarbeider kontrollutvalget sin egen årsmelding som legges frem for kommunestyret til orientering.

Kommunestyret har til enhver tid, men kanskje særlig i tilknytning til behandlingen av årsmeldingen, anledning til å komme med synspunkter knyttet til kontrollarbeidet i kommunen.

Kontrollutvalgets arbeid krever et nært og godt samarbeid med kommunestyret, administrasjonen, revisjonen og sekretariatet, formålet er å bidra til en velfungerende forvaltning og tillit til kommunen.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å oversende årsmeldingen til kommunestyret til orientering.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsmelding 2022

Tydal kommune

Innholdsfortegnelse

1.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1	Kontrollutvalgets sammensetning i 2022	3
1.2	Reglement for kontrollutvalget	3
1.3	Rammer for utvalgets arbeid	3
1.4	Kontrollutvalgets ressurser	4
1.4.1	Sekretariat.....	4
1.4.2	Revisjon	4
1.4.3	Økonomi.....	4
2.	Lovpålagte oppgaver	4
2.1	Regnskapsrevisjon	4
2.1.1	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning	5
2.1.2	Forenklet etterlevelseskontroll	5
2.2	Forvaltningsrevisjon	5
2.2.1	Kompetanse og kvalitet i kommuneledelsen	5
2.3	Eierskapskontroll	6
2.3.1	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS	6
2.4	Påseansvar overfor revisor	6
3.	Annet arbeid i utvalget	6
3.1	Møter	6
3.2	Saker	7
3.3	Opplæring og faglig samarbeid	7
4.	Avslutning	7

Vedlegg: Oversikt over saker behandlet i kontrollutvalget i 2022

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret¹. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2022

Medlemmer	
Lars Græsli	Leder
Toralf Øverås	Nestleder
Gunn Hilmo	Medlem
Arne Lien	Medlem
Nina Lunden	Medlem

Kommunestyrets representant i kontrollutvalget er Lars Græsli

Medlemmer	
1.	Henning Braathen
2.	Bodil Græsli
3.	Janne Iversen Thyholdt
4.	Arild Aas

Utvalgets størrelse, sammensetning og representasjon i kommunestyret er i henhold til kravene i kommuneloven. Kravene i kommuneloven til jevn fordeling mellom kjønnene er ivarettatt.

1.2 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret². Her åpnes det også for at kontrollutvalgets møter kan gjennomføres som fjernmøter i spesielle tilfeller. Denne avgjørelsen tas av kontrollutvalgets leder.

Reglementet er publisert på utvalgets nettside: <http://www.konsek.no/kontrollutvalg/tydal/>

1.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

² Desember 2020

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Kontrollutvalget har ikke mottatt noen slike oppgaver i 2022.

1.4 Kontrollutvalgets ressurser

1.4.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, der kommunen er en av deltagerne/eierne sammen med 30³ andre kommuner og fylkeskommunen.

Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.4.2 Revisjon

Melhus kommune er medeier i og har avtale om levering av revisjonstjenester med Revisjon Midt-Norge SA.

1.4.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.⁴

Kontrollutvalgets regnskap

Arts- gruppe	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2022
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter	73.350	59.584
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser	32.355	35.500
SUM DRIFTSUTGIFTER		105.705	95.084

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2022
370	Revisjon	399.000	399.000
380	Sekretariat	158.000	158.000
SUM DRIFTSUTGIFTER		557.000	557.000

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig revisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

³ 40 deltagere/eiere fra 1. januar 2023

⁴ Sak 17/21, 08.09.2021

2.1.1 Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap. Uttalelsen er lagt fram for formannskapet og inngår som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2021.

Kontrollutvalget hadde ingen merknader til årsregnskap og årsberetning for 2021 og anbefalte kommunestyret å godkjenne disse slik de ble avlagt.

2.1.2 Forenklet etterlevelseskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen. I 2021 ble det gjennomført kontroll av etterlevelse av justeringsreglene i merverdiavgiftsloven.

Revisor har kontrollert om kommunen Kontroll har etterlevd bestemmelsene i kapittel 9 Justering i merverdiavgiftsloven med tilhørende forskrift.

Valgte kriterier:

1. Har kommunen oppstilling av kapitalvarer i tråd med krav i «Forskrift til merverdiavgiftsloven» § 9-1-2?
2. Har kommunen dokumentasjon på bruken av kapitalvarer i tråd med krav i «Forskrift til merverdiavgiftsloven» § 9-1-3? Ved frivillig registrering av utleie av bygg eller anlegg, også dokumentasjon i tråd med «Forskrift til merverdiavgiftsloven» § 2-3-2

Revisor har i nummerert brev nr. 2 informert kontrollutvalget om at Tydal kommune ikke har etterfulgt regelverket i merverdiavgiftsloven om justering.

Inntil slik dokumentasjon foreligger så må dette ansees som et brudd på merverdiavgiftsloven kapittel 9 med tilhørende forskrifter.

Kontrollutvalget fikk på sitt møte i september (sak 18/22) en skriftlig og muntlig orientering fra kommunedirektøren om hvordan kommunen ville oppfylle kravene i merverdiavgiftsloven kapittel 9 med tilhørende forskrifter.

Kontrollutvalget tok kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og resultatene fra arbeidet skal rapporteres til kommunestyret.

Kontrollutvalget utarbeidet i 2020 en ny plan for forvaltningsrevisjon. Planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger som er utført av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA. Revisors vurderinger er supplert med innspill til risikoområder fra kommunens politiske og administrative ledelse og fra arbeidstakernes representanter.

Kommunestyret vedtok Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 på sitt møte 22.10.2020 i sak 60/2020.

2.2.1 Kompetanse og kvalitet i kommuneledelsen

Forvaltningsrevisjonsrapporten Kompetanse og kapasitet ble behandlet på kontrollutvalgets møte 24. februar 2022 i sak 3/22, og på kommunestyrets møte 24.03.2022 i sak 12/22, følgende vedtak ble fattet:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport om kompetanse og kapasitet til orientering.
2. For å styrke arbeidet med best mulig kompetanse i administrasjonens ledelse, ber kommunestyret kommunedirektøren sørge for at det blir laget en kompetanseplan. Denne må legge vekt på utfyllende behov og systematikk i oppfølgingen.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 5.2. Samspillet mellom administrasjonen og politisk nivå må være hovedtema i politikeropplæringen. Det må legges spesielt vekt på:

- rolleforståelsen mellom administrasjon og politikere
 - gjensidig tillit
 - åpenhet for konstruktiv kritikk
 - åpen samtale om relasjonens kvalitet
 - Politikeropplæringen må gjennomføres før 1. juni 2022.
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 10.08.2022.

Kontrollutvalget behandlet kommunedirektørens oppfølging av kommunestyrets vedtak på sitt møte 1. september 2022 (sak 17/22) utvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens tilbakemelding til orientering.

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en orientering om vedtatt kompetanseplan, orienteringen gis på utvalgets siste møte i 2023.

2.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier i blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivarettatt og at eierstyringen er god.

Kontrollutvalget utarbeidet i 2020 en ny plan for eierskapskontroll, planen bygger på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Plan for eierskapskontroll for 2021-2024 ble vedtatt av kommunestyret 17.12.2020 i sak 78/20. Det er lagt opp til at plan for eierskapskontroll rulleres 2 ganger i valgperioden, slik at kommunestyret får større muligheter til å gi signaler og dermed påvirke prioriteringer som gjøres.

2.3.1 Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS ble bestilt på kontrollutvalgets møte 19. mai 2022 i sak 13/22. Ferdig rapport skal behandles på kontrollutvalgets møte 28.02.2023.

Rapporten vil deretter bli oversendt kommunestyret for endelig behandling.

2.4 Påseansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning,andel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer. For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter. Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2021 avholdt 4 møter og behandlet 31 saker, 2 av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling. Oversikt over saker behandlet i kontrollutvalget i 2022 følger med som vedlegg til årsmeldingen.

Møteprotokoller oversendes kommunestyret som trykt referatsak. Kommunestyret får dermed løpende oversikt over virksomheten til kontrollutvalget.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven kapittel 23 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget har mottatt henvendelser fra innbyggere om følgende:

- Kommunens behandling av saker etter Plan- og bygningsloven

Kontrollutvalget har selv bedt om, og fått, orientering om:

- Varslingsrutiner
- Plan, Landbruk, miljø, byggesak og oppmåling. Orienteringen fikk kontrollutvalget i forbindelse med et besøk på enheten.

Som et ledd i en samordning av tilsynsarbeidet mellom blant annet Statsforvalteren og kommunale kontrollutvalg, har kontrollutvalget i Tydal kommune fått rapporter, som Statsforvalteren utarbeider etter tilsyn i kommunene, fremlagt som orienteringssaker. I 2022 har følgende rapport blitt fremlagt:

- Tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund og Forum for kontroll og tilsyn. Utvalget har vært representert på denne samlingen i 2022:

- Samling for kontrollutvalg i Trøndelag i regi av Konsek Trøndelag IKS (1. november)
- Fagdag tverrfaglig samarbeid barn og unge i regi av Revisjon Midt-Norge SA (12. september)
- NKRFs digitale fagsamling for kontrollutvalg (20. - 21. april 2022)

4. Avslutning

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger åpent på sekretariatets hjemmesider: <http://www.konsek.no/kontrollutvalg/tydal/>

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

Tydal 02.03.2023
Kontrollutvalget

Saker behandlet i kontrollutvalget i 2022

Møtedato	Saksnr	Sakstittel
24.02.2022	01/22	Henvendelse til kontrollutvalget om kommunens behandling av saker etter Plan- og bygningsloven
	02/22	Varslingsrutiner - orientering til kontrollutvalget
	03/22	Forvaltningsrevisjonsrapport kompetanse og kapasitet i kommuneledelsen
	04/22	Kontrollutvalgets årsmelding 2021
	05/22	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
	06/22	Valg av prosjekttipe - forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll
	07/22	Referatsaker
	08/22	Eventuelt
	09/22	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
19.05.2022	10/22	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2021
	11/22	Forenklet etterlevelsesk kontroll - justeringsreglene i merverdiavgiftsloven
	12/22	Rapport fra tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet - orientering til kontrollutvalget
	13/22	Bestilling av eierskapskontroll - Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS
	14/22	Referatsaker
	15/22	Eventuelt
	16/22	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
01.09.2022	17/22	Forvaltningsrevisjonsrapport kompetanse og kapasitet - kommunedirektørens oppfølging av vedtak
	18/22	Oppfølging av forenklet etterlevelsesk kontroll 2021
	19/22	Eierskapskontroll Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS - forsinket levering av prosjektplan
	20/22	Budsjettkontroll pr. 15.08.2022
	21/22	Forslag til budsjett 2023 med økonomiplan 2023-2026 for kontrollutvalget
	22/22	Eventuelt
	23/22	Referatsaker
	24/22	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
10.11.2022	25/22	Plan, landbruk, miljø, byggesak og oppmåling - orientering til kontrollutvalget
	26/22	Eierskapskontroll Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS - prosjektplan
	27/22	Revisjonsstrategi - orientering fra revisor
	28/22	Årsplan 2023 for kontrollutvalget
	29/22	Referatsaker
	30/22	Eventuelt
	31/22	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

04/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/126 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Ny veileder for bruk av sosiale medier i kommunen

Undersøkelse av hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves

Tolkningsuttalelse om revisors deltakelse i kommunestyret og kontrollutvalget

Vesentlige feil i saksutredningen kan gjøre vedtaket ugyldig

Sivilombudet kritisk til bruken av politikerportal

Stemmenekt kan medføre straffansvar

Personvern kan være en relevant begrunnelse for møtelukking

Har ikke gyldig planvedtak før prosessen er avsluttet

Klart språk gir en avkastning på minst 30 til 300 prosent

Rapportering - sekretariatets timeleveranse i 2022

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

1. KS fagråd for informasjonssikkerhet og personvern har laget veiledningen for bruk av sosiale medier i kommuner.
2. Resultater fra prosjektet «Undersøkelse av hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves», undersøkelsen er gjennomført på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet.
3. Kommunal- og distriktsdepartementet tolkningsuttalelse om digital deltagelse for oppdragsansvarlig revisor i kommunestyrets og kontrollutvalgets møter.
4. Flere mener saken til kommunestyret var dårlig utredet, betyr det at vedtaket som ble fattet, kan være ugyldig?
5. Sivilombudet mistenker at det foregår saksbehandling i politikerportalen, som egentlig skulle foregått i offentlige møter.
6. Politikerne nektet å stemme over budsjettet, selv om de har plikt til å avgi stemme. Kan de straffes?
7. Har offentligheten krav på å få vite om en representant har gyldig forfall?
8. Kan kommunen gi byggetillatelse mens departementet behandler innsigelse på arealplanen hvor det er søkt om bygging?
9. Det offentlige kan spare store summer hvert år på å investere i klart språk, viser en ny rapport. KS mener innbyggertilbudet blir bedre av klart språk.
10. Orientering til kontrollutvalget om sekretariatets timeleveranse i 2022.

Ny veileder for bruk av sosiale medier i kommunen

KS 20.12.2022, les, eller last ned veilederen [her](#)

KS fagråd for informasjonssikkerhet og personvern har laget veiledningen for bruk av sosiale medier i kommuner. Veiledningen retter seg mot alle virksomheter i kommunene. Den gir innføring i regelverket som gjelder og hvilke vurderinger som må gjøres.

Offentlige myndigheters tilstedeværelse i sosiale medier er blitt aktualisert og problematisert av både Datatilsynet, Teknologirådet og Personvernkommisjonen det siste året. KS har i den forbindelse fått mange henvendelser fra kommuner som ønsker bistand til å ta forsvarlige valg knyttet til om de kan bruke sosiale medier, og eventuelt hvordan sosiale medier kan brukes på en måte som innebærer minst mulig risiko.

Kommuner må være aktsomme

KS Fagråd for personvern og informasjonssikkerhet har derfor laget en veileder for bruk av sosiale medier som er tilpasset kommuner.

-Når KS velger å gjøre dette, er det fordi vi mener at det er et visst handlingsrom når det gjelder bruk av sosiale medier innenfor rammene av regelverket. Samtidig understreker vi at det legges til grunn at risikoen for de registrertes rettigheter og friheter er høy ved bruken av mange sosiale medier. Dette betyr at kommuner må være aktsomme dersom de velger å være til stede på denne typen plattformer og sette av nødvendige ressurser til å følge opp bruken, sier Suhail Mushtaq, fagsjef for informasjonssikkerhet og personvern i KS.

Fraråder SoMe-bruk for enkelte områder

For visse tjenesteområder i kommunen fraråder KS bruk av sosiale medier. Dette gjelder bruk av sosiale medier på tjenesteområder hvor kommunens tilstedeværelse vil medføre en høy risiko for at det vil kommuniseres svært personlig informasjon om innbyggere. Eksempler på slike tjenesteområder er rusomsorg, barnevern osv. Sosiale medier bør bare vurderes for ren informasjonsvirksomhet, og ikke som et verktøy som kan minne om eller assosieres som «saksbehandling» eller meningsutveksling.

I store plattformer som Facebook, Tik Tok, Twitter med mer vil det kunne være vanskelig for kommunen til å inngå gjensidige avtaler, eller kunne kommunisere med leverandøren av sosiale media-plattformen. Som en tommelfingerregel kan man si at kommunen bør være svært påpasselig med å ta i bruk sosiale media hvis informasjon som skal kommuniseres ikke kan vurderes under kategorien ren informasjonsvirksomhet.

Når KS velger å gjøre dette, er det fordi vi mener at det er et visst handlingsrom når det gjelder bruk av sosiale medier innenfor rammene av regelverket sier Suhail Mushtaq, fagsjef for informasjonssikkerhet og personvern i KS

Hjelp til å gjøre vurderingene

I denne veilederen finner kommuner hjelp til å komme i gang med de vurderingene som må gjøres før sosiale medier tas i bruk og hva disse vurderingene består av.

-Veilederen angir flere relevante momenter som bør inngå i vurderingene, men den er ikke uttømmende. Hvert tilfelle må vurderes konkret, og kommunen må ta i betraktning alle forhold som er relevant og påvirker risikoen i det konkrete tilfellet. Veilederen kan brukes uavhengig av risikonivå, sier Suhail Mushtaq.

Når kommunen har lest denne veilederen, er målet at de enkelt skal kunne:

- lage en prosess for vurdering i egen virksomhet før sosiale medier tas i bruk
- ta stilling til personvernrisiko ved bruk av sosiale medier
- identifisere risikoreduserende tiltak knyttet til bruk av sosiale medier
- ta i bruk av sosiale medier på en forsvarlig måte

Undersøkelse av hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves

Sluttrapport

Knowledge for a better society

Oxford Research utvikler kunnskap for et bedre samfunn, ved å kombinere vår kompetanse innen forskning, strategi og kommunikasjon.

Vi gjennomfører undersøker, analyser og evaluerer på tvers av fagområder og på en rekke tematiske felt, inkludert nærings- og regionalutvikling, velferdsområdet, arbeidsmarkeds- og utdanningsområdet, samt på forsknings- og innovasjonssystemer.

Vi legger til rette for implementerings- og endringsprosesser basert på utfallet av våre utredninger og analyser.

Oxford Research ble etablert i 1995 og er en del av Oxford Group. Vi har kontorer i Danmark, Norge, Sverige, Finland, Latvia og i Belgia (Brussel).

Oxford Research AS

Østre Strandgate 12
4610 Kristiansand
Norway
(+47) 40 00 57 93
post@oxford.no
www.oxford.no

Oppdragsgiver

Kommunal- og distriktsdepartementet

Prosjektperiode

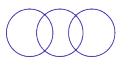
April-desember 2022

Prosjektteam

Prosjektleder: Senioranalytiker ph.d. Frode Bjørge

Prosjektressurser:

Senioranalytiker Vegard S. Knutsen
Senioranalytiker André Olsen
Analytiker ph.d. Ida Marie Opdal
Professor Jon P. Knudsen
Espen Ingvar Leirset, ph.d.

The venn-diagram is a stylistic representation of Oxford Research's efforts to combine competences in research, strategy and communication, in providing knowledge for a better society.

Forord

Denne rapporten presenterer resultater fra prosjektet «Undersøkelse av hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves» som Oxford Research har gjennomført på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

I rapporten legges det vekt på å beskrive folkevalgte, presse og andre aktørers erfaringer med og meninger om hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves. Rapporten er altså ingen evaluering av regelverket, men snarere en beskrivelse av praksis.

Undersøkelsen er basert på datamateriale fra spørreundersøkelser til folkevalgte og politisk sekretariat på kommune- og fylkesnivå, og kvalitative intervjuer med folkevalgte, presse, interesseorganisasjoner og jurister hos statsforvaltere.

Vi takker alle som har bidratt med sine perspektiver gjennom intervjuer og ved å svare på spørreundersøkelser. Vi takker også departementet for oppdraget og for et godt samarbeid. Konklusjoner og vurderinger står fullt og helt for Oxford Researchs egen regning.

Kristiansand, 15. desember 2022

Frode Bjørge
Senioranalytiker, ph.d.
Oxford Research AS

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1. Introduksjon og bakgrunn for oppdraget	7
1.1 Juridisk rammeverk for møteoffentlighet og adgang til å lukke møter.....	9
1.2 Avveininger mellom ulike hensyn.....	14
2. Metode	20
2.1 Kvantitativ arbeidspakke	20
2.2 Kvalitative intervjuer.....	26
3. Statsforvalternes kontroll og veiledning om møteoffentlighet.....	30
3.1 Tilnærming til deskstudie	30
3.2 Funn fra deskstudie og intervjuer med jurister i embetene	31
4. Presentasjon av resultater fra spørreundersøkelsen.....	36
4.1 Deskriptive forhold om praktisering – besvarelser fra politisk sekretariat	36
4.2 Hvordan møteoffentlighet oppleves for folkevalgte	40
5. Resultater fra kvalitative intervjuer	54
5.1 Praktisering av møteoffentlighet.....	54
5.2 Opplevelsen av møteoffentlighet.....	57
5.3 Møteoffentlighetens påvirkning før, under og etter møter i folkevalgte organer.....	59
5.4 Forholdet mellom folkevalgte og administrasjon	72
5.5 Kollegial kultur og konfliktnivå	74
6. Oppsummering og diskusjon av undersøkelsens problemstillinger.....	76
6.1 Oppsummering.....	76
6.2 Avsluttende diskusjon	78
Litteraturliste	84
Vedlegg	88

Sammendrag

Denne rapporten presenterer resultater fra prosjektet «Undersøkelse av hvordan møteoffentlighet praktiseres og oppleves». Formålet med undersøkelsen har vært å få kunnskap om hvordan dagens regelverk praktiseres og hvordan reglene om åpne møter kan påvirke den politiske debatten i folkevalgte organer.

Etter kommuneloven § 11-5 første ledd er hovedregelen at alle har rett til å være til stede i alle møter i folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner. Hovedregelen om åpne møter i kommuner og fylkeskommuner har vært hjemlet i lovverket siden kommuneloven av 1992. Prinsippet om offentlige møter fremkommer også i Grunnloven § 100 femte ledd. Et viktig unntak er formøtene i parlamentarisk styrte kommuner og fylkeskommuner. Kommuneråd (byråd) og fylkesråd er ikke omfattet av møteoffentlighetsprinsippet og kan holde lukkede møter.

Møteoffentlighet ble drøftet i forbindelse med kommuneloven av 1992 og i forarbeidene til gjeldende kommunelov, vedtatt i 2018. Argumentet for åpne møter var «den mulighet for demokratisk kontroll som åpne møter representerer». I tillegg ble det hevdet at åpenhet kan medføre større innsikt i kommunal forvaltning, samt redusere avstanden mellom velgere og folkevalgte. Argumentene for lukkede møter var på sin side et «ønske om å sikre en mest mulig fri og uavhengig meningsutveksling internt i de enkelte organ» (NOU 1990:13, s. 308). Med innføringen av ny kommunelov ble reglene om møteoffentlighet i all hovedsak videreført etter gjeldende rett. I tillegg var det enkelte endringer i bestemmelsene om folkevalgte organer, noe som i praksis innebar en viss utvidelse av hvilke organer som er omfattet av reglene om møteoffentlighet.¹ Lovpålagte åpne møter i alle utvalg innebærer at norsk regelverk legger mer vekt på demokratisk kontroll sammenlignet med de andre nordiske lands lovgivning på området.

Lovgivningen rundt møteoffentlighet legger rammer for hvordan politiske prosesser foregår, og det er derfor interessant å få innblikk i folkevalgtes opplevelse av møteoffentlighetsprinsippet. I tillegg vet vi at praksis ikke nødvendigvis følger prinsipp. I denne undersøkelsen har vi derfor blant annet stilt spørsmål om hvordan møteoffentlighetsprinsippet praktiseres, om kjennskap til regelverket og om hvordan åpne møter påvirker den politiske debatten.

I rapporten konkluderer vi med at kommune- og fylkespolitikere er samstemte om den demokratiske verdien av åpne møter. Åpenhet betegnes av nær samtlige som et viktig prinsipp, og flere understreker at innbyggerne må kunne holde sine folkevalgte ansvarlig.

¹ NOU 2016:4 Kap. 14

For å kunne gjøre det, må innbyggerne ha innsyn i hvilke beslutninger som fattes og hvordan de begrunnes.

Unntaksbestemmelser som gjør at møter kan lukkes, framstår lite kontroversielle sett både fra pressens og politikernes perspektiv. Samtidig rapporteres det om mye forarbeid før møtene, noe som medfører at mange saker er avgjort på forhånd. Utstrakt bruk av pauser underveis i møtene er også et tydelig funn fra undersøkelsen. Her er det et vidt spenn fra det som må betraktes som naturlige stoppunkt underveis i en lang sakliste, til strategisk bruk av pauser for å diskutere saker i fortrolighet.

Legitimitet, tillit til politiske beslutninger og demokratisk kontroll er begrunnelser som går igjen når intervjudeltakerne blir spurt om hensikten med åpne møter. Det er heller ikke mange som tar til orde for lovendringer på området, og de få som mener regelverket burde gi større anledning til å lukke møter, har liten tro på at det vil være mulig å gjennomføre endringer. Her er det lite uenighet mellom ulike intervjudeltakere i undersøkelsen. Flere folkevalgte ønsker samtidig også veiledning om regelverk og hva som i praksis er tillatt.

Når det kommer til mulige uheldige konsekvenser av åpne møter, er det større forskjeller mellom ulike intervjudeltakere. Mens intervjudeltakere fra media og interesseorganisasjoner i stor grad avviser slike innvendinger som lite relevante, reflekterer folkevalgte oftere over de ulike konsekvensene som møteoffentlighet har. Flere folkevalgte framstiller åpne møter som en balansegang mellom ulike demokratiske hensyn, og enkelte etterlyser også en kritisk offentlighet hvor det er rom for å belyse folkevalgtes behov for fortrolig drøfting.

Folkevalgte framhever gruppemøter som den viktigste arenaen for diskusjon og politikkutvikling. Gruppemøter innebærer at de folkevalgte forlater åpne møter for å ha egne samlinger innad i eget parti eller mellom få partier. Disse møtene kan foregå bak lukkede dører. Felles gruppemøter mellom partier i en styrende koalisjon kan ha avgjørende innvirkning på den videre beslutningsprosessen. I vår avsluttende diskusjon stiller vi spørsmål ved hva hyppige gruppemøter gjør med integriteten til det folkevalgte organet.

Når det gjelder forskjellene i åpenhet mellom formannskapsmodell/fylkesutvalgsmode ll på den ene siden og kommunerådsmodell/fylkesrådsmodell på den andre, stiller intervjudeltakere seg uforstående til ulike arbeidsbetingelser mellom de to styreformene. Mens enkelte tar til orde for at også folkevalgte organer under formannskapsmodellen bør ha legitim adgang til fortrolige samtaler tidlig i beslutningsprosessen, betrakter flertallet forskjellen som en svakhet ved parlamentarisme som styreform i norske kommuner og fylkeskommuner.

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene
v/ Rune Tokle

Deres ref

Vår ref
22/6961-2

Dato
20. januar 2022

Spørsmål om digital deltakelse for revisor i møter i kommunestyret og kontrollutvalget - kommuneloven § 24-3

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til henvendelse 26. oktober 2022, hvor dere ber om en avklaring av om digital deltagelse for oppdragsansvarlig revisor i kommunestyrets møter vil oppfylle kravet om møteplikten i kommuneloven § 24-3 andre ledd. Dere ber også om en avklaring av om digital deltagelse for revisor i kontrollutvalgets møter vil kunne tolkes som at revisor er til stede i møtet og dermed har rett til å få sine uttalelser protokollert etter § 24-3 første ledd.

Departementets vurdering

Vi vil først redegjøre for adgangen til å kombinere fysiske møter og fjernmøter. Kommunal- og distriktsdepartementet vurderte dette i en tolkningsuttalelse 1. september 2020. Departementet uttalte:

Departementet legger til grunn at folkevalgte organer enten må holde fysisk møte eller fjernmøte. Det er ikke adgang til å kombinere de to møteformene.

(...)

Det er riktig at departementet har gitt uttrykk for at enkelte representanter kan delta digitalt, mens resten av organets medlemmer sitter fysisk samlet i et møtelokale. Når kommunen velger denne løsningen er det imidlertid ikke et alminnelig (fysisk) møte i kommunelovens forstand, men et fjernmøte etter lovens § 11-7.

Dette betyr at dersom noen deltakere skal delta digitalt i et møte i et folkevalgt organ, mens andre skal delta fysisk, er møtet å anse som et fjernmøte etter kommuneloven § 11-7, og bestemmelsens krav til fjernmøte må være oppfylt. Det innebærer for det første at kommunestyret må ha åpnet for fjernmøter i folkevalgte organer. Det er kommunestyret selv som beslutter om folkevalgte organer (inkludert kommunestyret og kontrollutvalget) skal ha

adgang til å holde møter som fjernmøte. For det andre må det folkevalgte organet ha innkalt til et fjernmøte. For det tredje må møtedeltakerne via tekniske hjelpemidler kunne se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter i folkevalgte organer, gjelder også for fjernmøter.

I uttalelsen nevnt over vurderte departementet også forholdet mellom fjernmøter etter § 11-7 og folkevalgtes møteplikt etter § 8-1:

Dersom kommunestyret ikke har åpnet for fjernmøte og det er innkalt til et alminnelig (fysisk) møte, vil møteplikten etter § 8-1 innebære at man må delta fysisk i møtet, så lenge det ikke foreligger en gyldig forfallsgrunn. Dersom det foreligger en gyldig forfallsgrunn, skal varamedlem innkalles til det alminnelige (fysiske) møtet. Det er altså i de tilfellene ikke adgang for faste enkeltrepresentanter til å delta digitalt i kommunestyrets alminnelige (fysiske) møte.

Uttalelsen omhandler møteplikten til medlemmene av et folkevalgt organ. Etter departementets vurdering må det samme gjelde for revisors møteplikt i kommunestyrets møter etter § 24-3 andre ledd.

Det innebærer at dersom kommunestyret ikke har åpnet for fjernmøte eller det er innkalt til et alminnelig (fysisk) kommunestyremøte, medfører møteplikten etter § 24-3 andre ledd at revisor må delta fysisk. Kommunestyret har imidlertid frihet til å bestemme at møter i folkevalgte organer i kommunen kan gjennomføres som fjernmøter. Da kan møteleder innkalle til fjernmøte fra gang til gang, slik at deltakerne kan delta digitalt.

Når det gjelder revisors møte- og talerett i kontrollutvalgets møter etter kommuneloven § 24-3 første ledd, er departementets vurdering at vedkommende vil ha rett til å delta digitalt i disse dersom det er innkalt til et fjernmøte og de andre kravene til fjernmøte i oppfylt.

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Bakke Husom
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vesentlige feil i saksutredningen kan gjøre vedtaket ugyldig

Kommunal Rapport 09.01.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Flere mener saken til kommunestyret var dårlig utredet, betyr det at vedtaket som ble fattet, kan være ugyldig?

SPØRSMÅL: Etter at en sak er behandlet og vedtak truffet i kommunestyret, viser det seg at ikke all relevant informasjon ble forelagt kommunestyret. Flere medlemmer mener at saken ville fått et annet utfall om disse opplysningene var kjent da vedtak ble truffet.

1. Er det lovverk som sier at vedtaket kjennes ugyldig og må igjen tas opp igjen, når det er utelatt viktig/avgjørende informasjon i en sak?
2. Er det eventuelt frister på dette ut fra når vedtaket ble fattet?

SVAR: I forvaltningsloven § 17 er det en regel om at «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes». Denne bestemmelsen står her i et kapittel om såkalte «enkeltvedtak», det vil si avgjørelser som fastsetter eller fastslår rettigheter eller plikter for enkeltpersoner, men er uttrykk for et generelt krav til alle typer forvaltningsavgjørelser: De skal være basert på et mest mulig korrekt og fullstendig sett opplysninger og faglige vurderinger.

Hva som er godt nok – «mulig» – i den aktuelle sammenheng, vil det i første hånd være opp til forvaltningsorganet å ta stilling til, men viser det seg i ettertid at det er vesentlige feil eller mangler i grunnlaget for en avgjørelse, vil det kunne medføre at denne må anses som ugyldig, med den konsekvens at saken må behandles på nytt og nytt vedtak treffes.

Hvis et vedtak er truffet av et kommunalt organ, kan etter kommuneloven § 27–1 tre eller flere medlemmer av kommunestyret kreve at «departementet» – i praksis Statsforvalteren – kontrollerer om vedtaket er lovlig. Ved slik kontroll må Statsforvalteren ta stilling til blant annet (§ 27–3 første avsnitt) om vedtaket «har blitt til på lovlig måte». I dette inngår en vurdering av om det er basert på et korrekt og tilstrekkelig fullstendig sett premisser.

Hvis det er påvist slike feil, skal Statsforvalteren ta stilling til om dette medfører at vedtaket er ugyldig, og i så fall oppheve det. Vedtaket vil bare kunne være ugyldig hvis det er grunn til å regne med at denne feilen *kan* ha hatt betydning for hva som ble vedtatt.

I tillegg kan det også tenkes at hensynet til noen som vedtaket er til gunst for, vil tilsi at vedtaket blir stående selv det var ulovlig på grunn av en slik svikt, typisk hvis det er inngått en avtale i tillit til dette eller parten på annet grunnlag har innrettet seg i tillit til vedtaket. Krav om lovlighetsprøving må settes fram innen tre uker fra vedtaket ble truffet. Uavhengig av denne fristen, og selv om det ikke er satt fram krav om slik kontroll, kan Statsforvalteren på eget initiativ kontrollere om vedtaket var lovlig – og i så fall ta stilling til om det er ugyldig.

Krav om lovlighetskontroll eller beslutning av Statsforvalteren om å iverksette dette medfører ikke i seg selv at iverksettingen av vedtaket må utsettes. Det skjer bare hvis kommunen selv eller Statsforvalteren treffer særlig vedtak om slik utsettelse. Hvis så ikke skjer, gjelder vedtaket som gyldig inntil det eventuelt må bli opphevd.

Sivilombudet kritisk til bruken av politikerportal

Kommunal Rapport 11.01.2023

Sivilombudet mistenker at det foregår saksbehandling i politikerportalen, som egentlig skulle foregått i offentlige møter.

Larvik kommune benytter en nettløsning kalt «politikerportalen» til forberedelse av møter i folkevalgte organer. Denne løsningen har en funksjon, «bobla», der det i forkant av møter sendes inn skriftlige forslag til vedtak.

Østlands-Posten krevde innsyn i «bobla» i politikerportalen, men fikk avslag. Larvik kommune mente at forslagene i «bobla» ikke kan regnes som «ferdigstilte» dokumenter før det eventuelt blir votert over dem i møtet, fordi de folkevalgte fram til da har anledning til å framsette, trekke og endre forslagene.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark opprettholdt avslaget.

Nå vifter Sivilombudet med pekefingeren. Sivilombudet [mener mye tyder på at det foregår saksbehandling i politikerportalen.](#)

– Vi har forståelse for at det kan være ønskelig å benytte digitale verktøy i forberedelsen av møtene, og at portalen kan være til stor hjelp. Dersom portalen brukes slik at det også utveksles informasjon mellom medlemmene i organet om behandlingen av saken, vil det være saksbehandling. Behandling av saker i folkevalgte organer skal etter kommuneloven være offentlig og skje i møter, sier sivilombud Hanne Harlem i en pressemelding.

Kan gjøre endringer

Etter det sivilombudet forstår, blir forslagene i «bobla» umiddelbart synlige for de øvrige politikerne i portalen. Ombudet oppfatter at de kan legge inn konkurrerende forslag til vedtak.

Så lenge medlemmenes forslag blir tilgjengelige for de andre medlemmene, er det etter ombudets syn mye som taler for at det foregår møtepliktig saksbehandling i «bobla».

«Etter ombudets syn er det i alle fall ikke tvilsomt at det foregår møtepliktig saksbehandling dersom «bobla» også legger til rette for at medlemmene kan kommentere eller foreslå endringer i andres forslag», står det i Sivilombudets uttalelse som ble publisert tirsdag.

Da må kommunen følge kravene til kunngjøring, saksliste og møteoffentlighet.

Avgjørelse i blinde

Statsforvalteren behandlet klagesaken uten å ha fått innsyn i politikerportalen. Årsaken var at Larvik kommune meldte at det måtte opprettes en egen bruker for å gi tilgang til systemet, og at det ville bli umulig å slette brukertilgangen i etterkant.

Sivilombudet er kritisk til Statsforvalterens klagesaksbehandling, og mener at Statsforvalteren ikke oppfyller kravene til klageinstansens utrednings- og prøvingsplikt.

– Slik vi ser det, har Statsforvalteren ikke oppfylt kravene om at klageinstansen skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst og foreta en reell og selvstendig prøving av saken, sier Harlem.

Fikk heller ikke innsyn

Heller ikke Sivilombudet har fått innsyn i innholdet i politikerportalen. Sivilombudets uttalelse er derfor basert på kommunens beskrivelse av innhold og funksjon.

– Vi er kjent med at flere kommuner bruker lignende verktøy i forbindelse med folkevalgte organers forberedelser til møter og har derfor bedt Statsforvalteren i Vestfold og Telemark om å være oppmerksom på at dette kan forekomme også i andre kommuner, sier Harlem.

Sivilombudet har bedt Statsforvalteren i Vestfold og Telemark behandle saken på nytt innen 20. januar.

Stemmenekt kan medføre straffansvar

Kommunal Rapport 23.01.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Politikerne nektet å stemme over budsjettet, selv om de har plikt til å avgi stemme. Kan de straffes?

SPØRSMÅL: En partigruppe var så misfornøyd med budsjettforslaget at de nektet å stemme over det da kommunestyret hadde det oppe til behandling. De forlot også plassene sine under avstemmingen.

Folkevalgte har jo plikt til å stemme, men det står vel ikke noe i kommuneloven om hva som skjer hvis man nekter å delta i avstemmingen? Hvilke sanksjonsmuligheter har man overfor politikere som nekter å følge spillereglene?

Har kommunen et gyldig budsjettvedtak når disse representantene avsto fra å stemme?

SVAR: I siste avsnitt i [kommuneloven § 11–9](#) er det fastsatt at ved avstemning over forslag til årsbudsjett eller økonomiplan, skal det stemmes over forslaget som helhet. Og i motsetning til det som gjelder for andre typer saker, kan man ikke stemme imot alle fremsatte forslag. Man må stemme for ett av de forslagene som er fremsatt.

Hvis det ikke blir flertall for noen av de forslagene som først er fremsatt, må det foretas en ny – alternativ – avstemning der de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk flest stemmer ved første votering. Det er da ikke mulig å stemme mot begge disse.

Begrunnelsen for denne regelen er kommunen har en lovfestet plikt til å treffe slike vedtak, i og med at disse er nødvendig for at man kan drive virksomheten i det neste budsjettåret. Og for at et slikt vedtak skal gi mening som ramme og styringssignal for den kommunale virksomheten, må det stå et flertall bak dette.

Ved den avsluttende voteringen må alle medlemmer av kommunestyret stemme for ett av de to gjenstående forslagene, slik at bak det som til slutt blir vedtatt, står et flertall av disse.

Plikten til å delta i møtet og avgi stemme er fastslått i [kommuneloven § 8–1](#). Det er ingen spesielle straffebestemmelser om dette, men jeg vil mene at brudd på en slik lovfestet plikt vil kunne rammes av bestemmelsen i [straffeloven § 171](#) om straff for den som «grovt bryter sin tjenesteplikt». Denne bestemmelsen gjelder også – sies det i forarbeidene – unnlatelser.

Terskelen for å reise slik straffesak i en situasjon som denne, vil vel imidlertid være svært høy så lenge dette ikke får konkrete skadevirkninger for tjenesten, i praksis medfører det at man ikke får truffet et gyldig vedtak.

Dette vil bare skje hvis utmarsj eller unnlatelse av å avgi stemme medfører at kommunestyret ikke er vedtaksført etter § 11–9 første avsnitt, fordi mindre enn halvdelen av kommunestyret deltar og avgir stemme. Så lenge dette kravet er oppfylt, er det tilstrekkelig at halvdelen av de som akkurat da er til stede og avgir stemme, stemmer for et bestemt forslag til budsjett eller økonomiplan.

Personvern kan være en relevant begrunnelse for møtelukking

Kommunal Rapport 30.01.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Har offentligheten krav på å få vite om en representant har gyldig forfall?

SPØRSMÅL: En representant i et politisk utvalg har hatt stort fravær fra utvalgsmøtene. Det har så blitt reist spørsmål om hvorvidt forfallet er gyldig eller ikke. Da ordfører skulle orientere om saken, ble møtet lukket etter bestemmelsene i [kommunelovens § 11–5](#) om hensynet til personvern. Har offentligheten krav på å få vite om en representant har gyldig forfall og hva som er grunnen til forfallet?

SVAR: Personvern kan klart nok være en relevant begrunnelse for slik lukking, typisk fordi forfall skyldes helseproblemer eller personlige private forhold som omsorgsansvar eller rusmiddelmisbruk. Oftest vil det da også være spørsmål om taushetsplikt, slik at kommunestyret har *plikt* til å lukke møtet, se [§ 11–5](#) andre avsnitt, andre setning.

Dette må kommunestyret ta stilling til ved eget vedtak før saken tas under behandling. Hvis tre kommunestyremedlemmer er uenige i denne vurderingen, kan de kreve at statsforvalteren prøver begrunnelsen ved lovlighetskontroll, og hvis særlig hensyn taler for det, kan statsforvalteren foreta slik overprøving av kommunestyrets vedtak av eget tiltak, se [kommuneloven § 27–1](#) hhv. første og andre avsnitt, og [§ 27–2](#) første avsnitt bokstav b.

Selve vedtaket – om man mener det forelå gyldig forfall – vil være offentlig, men hvis det inneholder elementer som avdekker taushetspliktbelagte forhold, skal disse sladdes i den offisielle versjon av møteboken.

Har ikke gyldig planvedtak før prosessen er avsluttet

Kommunal Rapport 13.02.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan kommunen gi byggetillatelser mens departementet behandler innsigelse på arealplanen hvor det er søkt om bygging?

SPØRSMÅL: Hvordan skal kommunen behandle byggesaker der tiltaket er omfattet av en plan som det er en uløst innsigelse til? Er det byggeforbud inntil departementet har behandlet innsigelsen og det foreligger en endelig (rettskraftig) vedtatt plan?

SVAR: Plan- og bygningsloven § 5–4 gir regler om rett til å fremme innsigelser mot forslag til arealdelen i kommuneplanen og forslag til reguleringsplan. Her er det bestemmelser om hvem som kan fremme slike – statlig og regionalt organ og Sametinget – og hva som kan være grunnlag for innsigelsen, i første rekke at forslaget er i strid med bestemmelser i loven, forskrift, statlig planretningslinje, statlig eller regional planbestemmelse, eller overordnet plan.

Hvis ikke kommunen tar hensyn til innsigelsen, skal det foretas mekling med den som har reist innsigelsen. Hvis det ikke fører fram, sendes saken med innstilling fra den oppnevnte mekleren til departementet til avgjørelse.

Det må bety at det ikke foreligger noe gyldig planvedtak før denne prosessen er avsluttet, og at det verken kan gis tillatelser eller nedlegges forbud med hjemmel i det nye planforslaget før behandlingen av innsigelsene er avsluttet og endelig vedtak er truffet.

Klart språk gir en avkastning på minst 30 til 300 prosent

NTB/ Kommunal Rapport 10.02.2023

Det offentlige kan spare store summer hvert år på å investere i klart språk, viser en ny rapport. KS mener innbyggertilbudet blir bedre av klart språk.

– Klart språk bidrar til å bedre og heve kvaliteten på tilbudet til innbyggerne for budskapet blir lettere å forstå. Dette er igjen med på å styrke demokratiet og likeverdighet i samfunnet. Folk får med andre ord enklere tilgang til å ta vare på egne rettigheter, sier Kristin Weidemann Wieland i KS.

Hun er direktør for forskning, innovasjon og digitalisering i kommunesektorens organisasjon.

På oppdrag fra KS har konsultentselskapet Menon Economics undersøkt effekten av klart språk på saksbehandlersiden i kommunene. Undersøkelsen viser at 1 krone investert i klart språk gir en avkastning på minst 1,3 til 4 kroner, altså en avkastning på 30 til 300 prosent.

– Selv om vi legger til grunn konservative forutsetninger finner vi en høy, sikker avkastning av klart språk, sier samfunnsøkonom Simen Pedersen i Menon Economics.

Undersøkelsene viser blant annet at omskriving av fakturaer til et klarere språk fører til færre telefonhenvendelser, noe som sparer kommunen for tid og penger.

Et annet eksempel er en omskriving av et bostøtteskjema, som fører til færre mangelfulle søknader. Også dette sparer kommunen for tid og penger.

– Selv om vi vet at det er fornuftig med klart språk, har vi manglet tall på nøyaktig hvor mye penger det kan dreie seg om og hvor mye det offentlige kan spare før nå, sier Wieland.

Les rapporten [her](#)

Rapportering om timeleveransen til kontrollutvalget - 2022

Dette notatet er en orientering til kontrollutvalget om timeleveransen i 2022, og om hva leveransen skal inneholde.

Timebudsjett og -regnskap

Konsek Trøndelag har årlige timebudsjett for timeleveransen til hvert av kontrollutvalgene. Timebudsjettet er et anslag for hvor mange timer vi regner med å levere i et normalt driftsår. Selskapets medarbeidere fører regnskap for hva de bruker arbeidstiden til, dermed er det mulig å holde oversikt over timeleveransen for det enkelte kontrollutvalg. For 2022 ser regnskapet slik ut:

Timebudsjett og leveranse i 2022:

År	Timebudsjett	Timeregnskap	Avvik i timer	Avvik i prosent
2022	160 timer	152 timer	-8 timer	-5 %

Hvorfor er det avvik mellom timebudsjett og -leveranse?

Avvik mellom de budsjetterte timene og den faktiske timeleveransen kan ha mange forklaringer. Timebudsjettet er et anslag for tidsbruken ved ordinær drift. Noen år behandler kontrollutvalget saker som krever at sekretariatet bruker ekstra ressurser, dermed blir leveransen større enn forventet. Hvis utvalget har en erfaren sekretær, så kan det forklare at vi bruker færre timer enn budsjettert, mens nyansatte som regel bruker flere timer enn budsjettert. Kontrollutvalgets aktivitetsnivå spiller også inn på ressursbruken. Høyt aktivitetsnivået krever større innsats fra sekretariatet, mens lavt aktivitetsnivå reduserer vår tidsbruk. Aktivitetsnivået kan variere fra år til år og mellom valgperiodene.

Konsekvenser ved avvik fra budsjett

I leveranseavtalen mellom kommunen og Konsek Trøndelag er det et uttalt mål at timebudsjett og -leveranse skal være tilnærmet like over en fireårsperiode. Ifølge avtalen skal ikke Konsek Trøndelag kreve ekstra honorar hvis leveransen overstiger budsjettet ett år. Vi skal heller ikke redusere kommunens honorar ved for lav leveranse. Hvis avviket varer over et lengre tidsrom, kan det være aktuelt å gjøre justeringer, slik at det blir samsvar mellom budsjett og leveranse.

Leveranseavtalen gir fleksibilitet og forutsigbarhet

Leveranseavtalen sikrer at kontrollutvalget får levert tjenestene det har behov for, selv om behovet noen år er vesentlig høyere enn timebudsjettet. Avtalen gir også Konsek Trøndelag forutsigbare rammer. Som offentlig arbeidsgiver med kun faste ansatte, er selskapet nødt til å ha forutsigbar økonomi, selv i år der etterspørselen etter våre tjenester er lavere eller høyere enn forventet. Selv om noen kommuner får lavere leveranse et år, vil andre få høyere leveranse. Som regel leverer selskapets

Postadresse:Postboks 2564
7735 Steinkjer**Fakturaadresse:**Postboks 1258 Torgarden
7462 Trondheim
post@konsek.no**Bank:** 8601.13.04038**Org.nr:** 988 799 475

medarbeidere flere timer enn det samlede timebudsjettet. 2022 var et unntak i så måte, da vi hadde høyere sykefravær enn vanlig.

Hva kan kontrollutvalgene forvente av oss?

Vi er kontrollutvalgenes administrasjon og utfører alle arbeidsoppgaver som er nødvendig for at utvalgene skal fungere: Vi gjør alt administrativt arbeid i forbindelse med møteplanlegging og møteavvikling. Vi utreder sakene som skal behandles i kontrollutvalget, gir råd om hvordan de skal håndteres og følger opp utvalgets vedtak. Vi driver folkevalgtopplæring og koordinerer kontrollutvalgets arbeid med de statlige tilsynene.

Medarbeiderne i Konsek Trøndelag har bred kompetanse, blant annet innenfor økonomi og administrasjon, jus og samfunnsvitenskap. Vi har oversikt over lov- og regelverk som er viktig for kontrollutvalgene. Selskapet har dessuten to jurister som bistår i saker som krever juridisk kompetanse. Hver medarbeider skal være oppdatert på viktige politiske saker i kommunen, på kommunale planer og retningslinjer og følge kommunen i lokale medier. I sum mener vi at dette gir kontrollutvalgene et godt tjenestetilbud.

Vi orienterer om timeleveransen årlig.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Torbjørn Berglann
daglig leder

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Eva J. Bekkavik

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

05/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/126 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

06/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/126 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 02.03.2023, godkjennes.